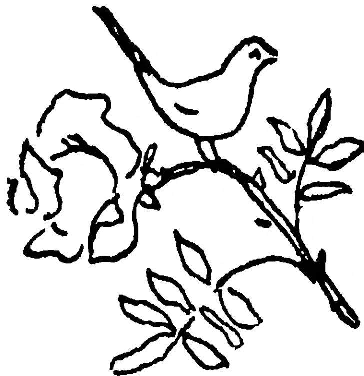
VRATISLAV BĚLÍK

Horácký zpěvník

SBÍRKA HORÁCKÝCH LIDOVÝCH PÍSNÍ

Z TŘEBÍČSKA, MORAVSKOKRUMLOVSKA

A ZNOJEMSKA

1954

KRAJSKÉ NAKLADATELSTVÍ

HAVLÍČKŮV BROD

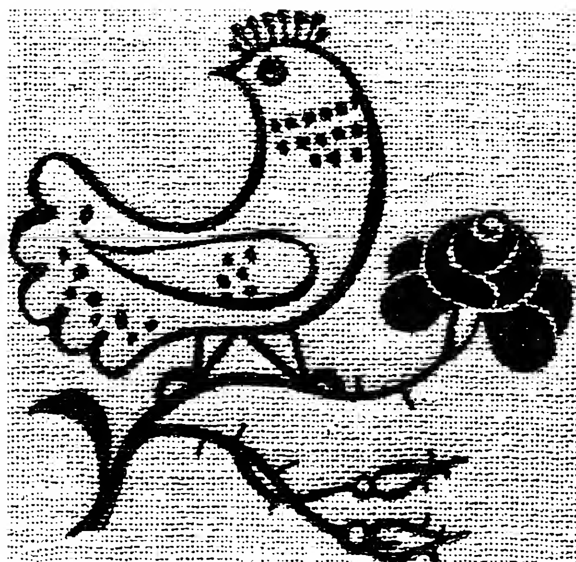

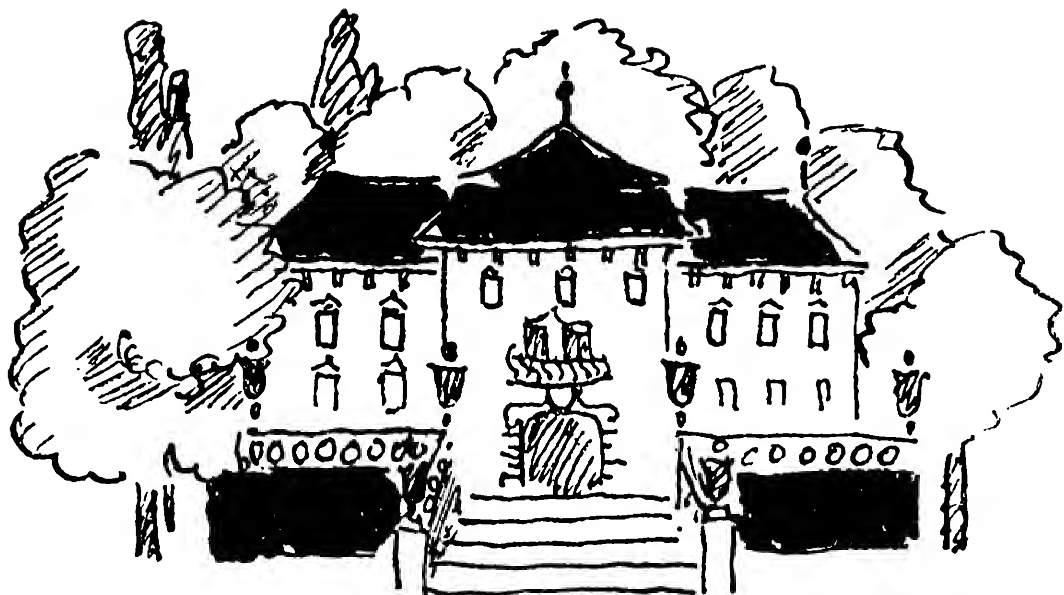
Sbor lidových zpěvaček.

Svatební bránařky z Dukovan: Marie Reinthálerová (*1869), Marie Borešová (*1857), Marie Mášová (*1870), Marie Pelánová (*1880), Marie Tručková (*1856), Terezie Dvořáková (*1875).

Slavná svatební bránařka a lidová zpěvačka Terezie Dvořáková (*1875) v Dukovanech.

PROSLOV

Tuto sbírku lidových písní z Českomoravské vysočiny vydávám z lásky k rodnému kraji a jeho lidu. Vracím mu tak, co jsem od něho přijal, aby mladý svět poznal vzácnou jeho uměleckou tvořivost i aby mládež ve škole a hlavně v souborech mohla z této domácí tvorby rozdávati radostný písňový poklad od srdce k srdci.

Předkládám zde živou lidovou píseň. Žádná z těchto písní není vzata ze zápisníku sběratele, který ji za živa nevydal, ani z publikovaných sbírek našich velkých sběratelů. Jsou to písně, které pamatuji od svého nejútlejšího dětství, písně, které jsem sám zpívával jako chasník, písně, které jsem slýchal při výročních, místních slavnostech a oslavách a konečně jsou to písně, pro které jsem si zašel k lidovým zpěvákům, když bylo třeba, abych si některou lépe připomněl nebo i naučil. Já sám umím všechny písně, jež zde předkládám. Naučil jsem se jim pouze sluchem a přijal jsem je zpěvem, jako každý lidový zpěvák. Na notový záznam jsem si musil pozvati někoho jiného.

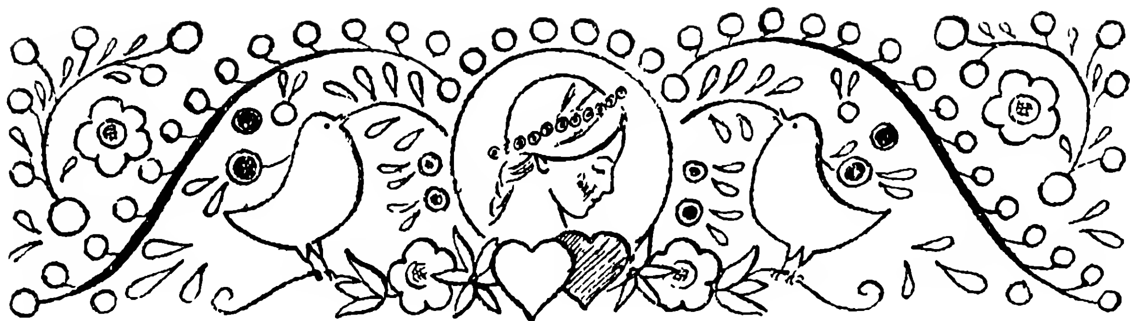
Odkud jsou ty písně? — Z mého rodiště Rouchovan a jejich okolí, z Moravskokrumlovska, neboť jsem jako učitel působil od r. 1918 po čtyři léta v Mor. Krumlově, a pak jsem šel za lidovou písní všude, kde jsem učil: šestnáct let ve Znojmě, sedm let v Mohelně na Náměšťsku a od r. 1945 ve Vladislavi u Tře-

bíče. Rodiště a všechna moje působiště jsou na moravském Horácku. V žilách mně proudí krev toho kraje a pro jeho národopisný svéráz mám mimořádný cit. A tak i pro lidovou píseň mám zvláštní poznání. Těm našim lidovým písním se tehdy říkalo „o b y č e j n é p í s n i č k y" a každý, kdo se dělal víc nóbl, se jim vyhýbal. Ale já jsem je rozlišoval od těch ostatních už jako dítě a šel jsem po nich s mimořádným zájmem. Poznati píseň svého kraje nebylo samozřejmé tam, kde se mluvilo o Horácku již jako o národopisné poušti, kde byla vžita píseň kramářská a kde se užívala píseň slovácká i moderní šlágr. A přece se u nás na Vysočině mnoho zpívalo. V mém dětství, po roce 1900 až do první světové války, zpívala čeleď při „spravování dobytka", děvčata při domácí práci (mandlování prádla, stavění na kotel), zpívalo se při práci na poli, o žních při sečení, zpívalo se, když panímáma přinesla na pole svačinu a zpívalo se, když se večer domů vracelo z práce. Lidé v trati zavolali na sebe „fajrum", sešli se u planičky nebo u kříže a pak se šlo společně se zpěvem domů. Za pohody počasí zpívali vracející se zedníci a tesaři z práce. — Zpívala mládež o hodech, ostatcích a u muzik, zpívala o lásce a milování, když se v neděli odpoledne procházela po silnici za dědinou a zpívala při večerních schůzkách na dědině. — Regrutům zvlášť patřil pěvecký svět. — Na podzim nejen dle vůně, ale i dle zpěvu se poznalo, u koho vaří lízačky. — Také dračky měly svoje písně. — O svatbách přicházely se zpěvem „bránařky" a s písní přinášely ženské do domu „štěstí".

Písní o práci, o řemesle je málo, ačkoliv se i při jiné práci jako je zemědělská, zpívalo. Šlo spíš o to, aby píseň šla do taktu s prací.

Jak již bylo řečeno, všechny zde uvedené písně přijal jsem zpěvem a předal opět hlasem. Aby mohly býti zaznamenány, zvával jsem na to odborníky. Na prvním místě mi nejvíce pomáhal mohelenský varhaník František Novoměstský, potom učitelé František a Josef Sedlákovi, Svatopluk Műller, hudební skladatel Richard Thierjung a v poslední době student Toník Nosek ze Sedlejova. Těm je třeba poděkovat stejně jako tetičce Terezii Dvořákové z Dukovan a všem ostatním zpěvákům, jejichž pomocí a ochotou bylo možno dáti toto dílko dohromady. Však pro jejich paměť uvádím jejich jména stejně jako jména dědin v seznamu na konci knihy.

VRATISLAV BĚLÍK
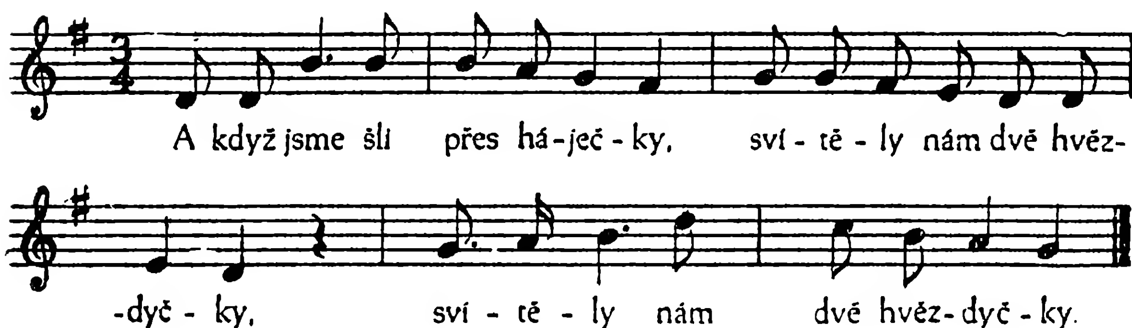

PÍSNĚ O LÁSCE A MILOVÁNÍ

Tyto písně svou náplní myšlenkovou, citovou i slovesnou, stejně jako svou melodičností jsou zřetelné, takže mluví jasně samy za sebe. — Zpívají se vždycky: v soukromí, v davu, o hodech při zavádění, o ostatcích, u muzik, když je veselo i když je teskno. Zpívají se vždy, kdy srdce zavelí.

A KDYŽ JSME ŠLI PŘES HÁJEČKY

Dukovany

1. A když jsme šli přes háječky,
svítěly nám dvě hvězdyčky.

2. Jedna světlá, druhá tmavá,
ach, můj Bože, která je má ?

3. Jsi-li tmavá, rozsvětli se,
má panenko, rozmysli se!

4. Jak pak se mám rozmysliti,
když si Tě nemíním vzíti.

5. Kámen mlýnský tuze těžký,
stav manželský ještě těžší.

6. Kámen mlýnský se rozmele,
stav manželský nerozvede.

7. Sedum let jsem pannou byla,
poctivě jsem si chodila.

8. Osumý rok na trávu šla,
za sebe se ohlížela.

9. Viděla jsem tam vojáka
od regementu soldáta.

10. Počala se vyptávati:
Jede-li můj milý taky?

11. Tvůj milý se včera ženil,
já jsem na jeho svarbě byl.

11. Co mu vzkážeš, Marijánko,
červená, modrá fialko?

13. Já mu vzkážu tolik zdraví,
co je v tomto háji trávy.

14. Já mu vzkážu tolik štěstí,
co je v tomto háji listí.

15. Já mu vzkážu ještě více,
by měl peněz na tisíce.

16. Já mu vzkážu tolik dítek,
co je v tomto háji kvítek.

17. Otočil se a zasmál se,
zlatý prsten zablejsknul se.

18. Po prstenu ho poznala,
že jej sama nosívala.

19. Otočil se a zasmál se,
vyťal facku své Nánynce.

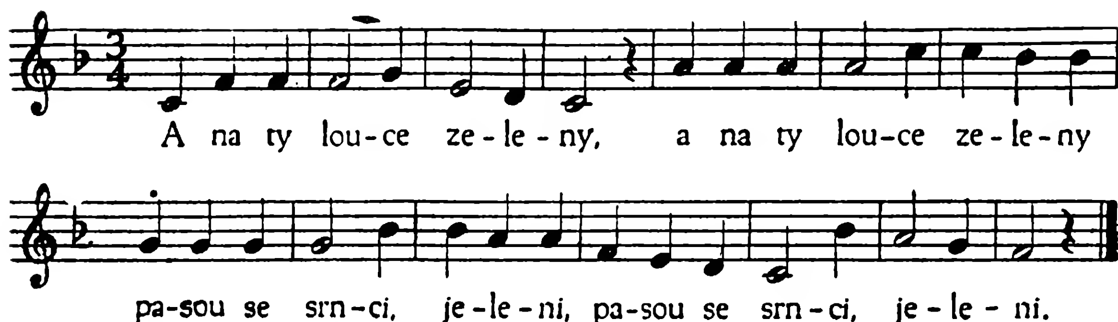
20. Cos dostala, to si schovej,
panímámě nepovídej!

21. Kdyby byla od pajmámy,
dala bych se do stonání,

22. ale že je od milého,
přijmu já ji z lásky jeho.

A NA TY LOUCE ZELENÝ

Mohelno

1. A na ty louce zeleny
pasou se srnci, jeleni.

2. A na té druhé široké,
pasou se husy divoké.

3. A na té třetí nic není,
jenom zahrádka stromoví.

4. A v té zahrádce jabluňka,
sázela ju tam Andulka.

5. A když pak ju tam sázela,
tato slova k ní pravila:

6. „Vyrosť, jabluňko, zvysoka,
dones jablíčko do roka.“

7. A když pak bylo po roce,
přišla Andulka k jabluňce.

8. Chtěla jablíčko trhati,
nemohla na strom dostati.

9. Utrhla jedno jediné,
to bylo pěkné červené.

10. Dala je svému miláčku
za tu večerní hubičku.

11. Za tu hubičku zvečera,
když ona byla svlečená.

12. Která je panna poctivá,
zdaleka chlapcům vyhýbá.

13. A když jim vyhnout nemůže,
začervená se jak růže.

14. Vystoupne na ni rosička
jako maková zrníčka.

15. Vystoupne na ni jako hrách,
škoda tě, děvče, nastokrát.

AŽ PŮJDU Z HOSPODY

Dukovany

Až půjdu z hos-po-dy, kdo mě vy - pro-vo - dí?
Žádný, žádný, žádný, žád - ný, ne - jsem ta - dy zná-m

1. Až půjdu z hospody,
kdo mně vyprovodí?
Žádný, žádný, žádný, žádný,
nejsem tady známý.

2. Jenom moje milá,
co za mnou chodila,
ta mě vyprovodí sama,
je poctivá panna.

3. Vzala mě za ruku:
Pojď sem, můj holoubku!

Pojď se mnou k mojí večeři,
panímáma leží.

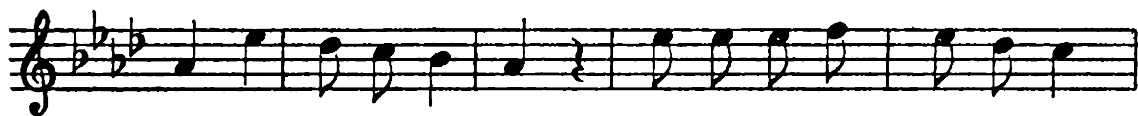
4. Dala mně k večeři,
ať to kdo chce věří,
salátu s octem z okurek;
děvče je jak turek.

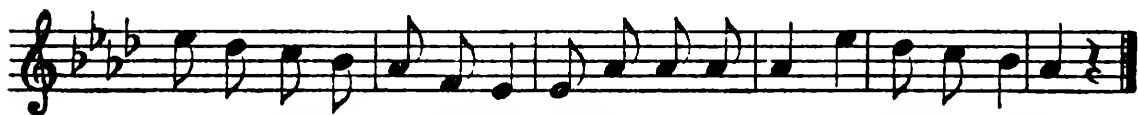
5. Salátu nejídám,
s chlapcama nelíhám.
A já vždycky sama, sama,
Jsem poctivá panna.

CESTIČKO BLÓDIVÁ

Mohelno

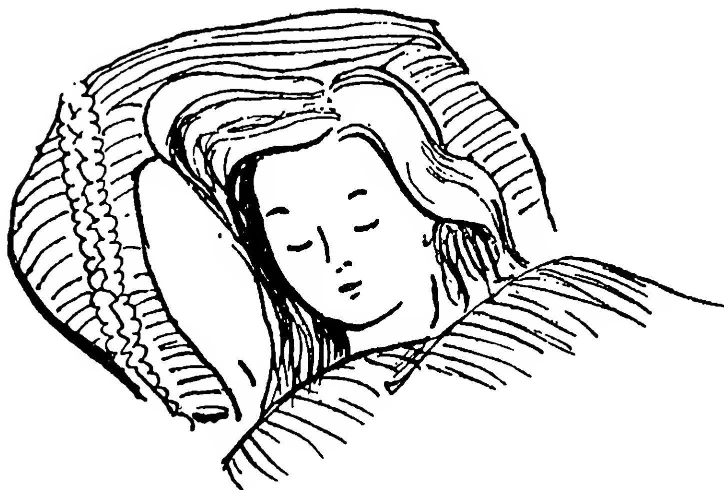

Cestičko blódivá, kam tes mě zavedla,
cestičko blódivá, kam mě vedeš?
Přes hore a doline
k mé panence rozmilé?
Vona néni duma, šla do Prahe.

Proto jsem ti nechcél, žes bela vospalá,
proto jsem ti nechcél, že tvrdo spiš.
Třikráte jsem k vám přišel
a zase jsem odešel,
dál jsem tě hubičku, te nic neviš.

ČERVENÁ RŮŽIČKA

Dukovany

Čer - ve - ná rů - žič - ka bí - lým květem pu - čí.

Če - mu jste na - vyk - - ly, mo - je modré o - - či?

1. Červená růžička bílým květem pučí,
   čemu jste navykly, moje modré oči?

2. Ach, my jsme navykly milému otvírat
   a ničky musíme na to zapomínat.

3. Zapomeneš milá, zapomeneš na mě,
až se budu točit, nedívej se na mě!

4. A já se nedívám, dívají se oči,
jak se můj syneček s jinší v kole točí.

5. S jinší v kole točí, jinší dům povede,
tenkrát on pohlédne na náš dům vesele.

6. Na náš dům vesele, na naše stavení,
srdce ho zabolí, kdyby měl z kamení.

7. U studánky stála, vodu nabírala,
synečkova máti na ni zavolala.

8. Naber mně, Nanynko, vody do džbánečka
a já ti za to dám, to mého synečka.

9. Já jsem jí nabrala místo vody vína,
tu máte, pajmámo, za vašeho syna.

10. Ona mně vzkázala, abych se vdávala,
abych na jejího syna nečekala.

11. Já jsem jí vzkázala na její otázku,
uvaž si ho, babo, doma na provázku!

12. Doma na provázku na čtyry neděle,
až ty staré baby všechny čert sebere.

13. Až je čert sebere, ty mladé narostou,
tenkrát budem síkat jetelinku s rosou.

14. Jetelinka s rosou, ta se pěkně seče,
jako když se děvče v neděli obleče.

15. V neděli obleče, ve svátek přistrojí,
přijde do hospody, každému se líbí.

DUKOVSKÉ PANENKY

Dukovany

Dukovské panenky, bí - lé tvá - ře má - te! Jen vy mně

po - věz - te, jen vy mně pověz - te, čím se u - mý - vá - te!

1. Dukovské panenky, bílé tváře máte,
jen vy mně povězte, čím se umýváte!

2. My se umýváme jenom jednou v roce
studenou voděnkou, teče po potoce.

3. Teče po potoce čistá jako křišťál,
že jsem svoji milou jenom jednou dostal.

4. Dostal, dostal, dostal včera naposledy,
to bylo s mou milou,
Andulkou rozmilou, aj to naposledy.

HAJ, HAJ, HAJ, HUSIČKY

Mohelno

Haj, haj, haj hu - sič-ky, ne - kal - te vo - dič - ky, ne - kal - te
až já si na - po - jím své vra - né ko - níč - ky, své vra - né
vo - dič - ky, Napřed je na - po - jím, potom je přistro - jím;
ko níč ky.
je - ště svou Andul - ku přes háj vy - pro - vo - dím, přes háj vy - provodím.
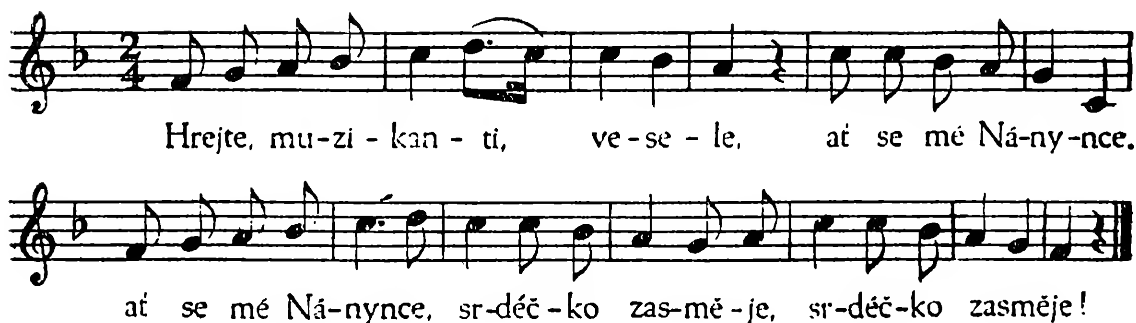
1. Haj, haj, haj, husičky, nekalte vodičky,
až já napojím své vrané koníčky,
Napřed je napojím,
potom je přistrojím,
ještě mou Andulku přes háj vyprovodím.

2. Hrejte, muzikanti, ať se chvíle krátí,
ať se mé Andulce srdce nermoutí.
Muzika mně hrála
do bílého rána,
přece má Andulka uplakaná stála.

HREJTE, MUZIKANTI, VESELE

Dukovany

1. Hrejte, muzikanti, vesele,
ať se mé Nánynce,
ať se mé Nánynce
srdéčko zasměje!

2. Muzika nám hrála do rána,
přece má Nánynka,
přece má Nánynka
uplakaná stála.

3. A proč pláčeš, holka, naříkáš?
Vždyť mě tady ještě,
moje zlaté děvče,
vždyť mě tu ještě máš!

4. Až mě tady míti nebudeš,
tenkrát sobě ještě,
moje zlaté děvče,
tenkrát si vzpomeneš!

JEN TY MNĚ, MILÁ, POVĚZ

Dukovany

Jen ty mně, mi-lá, pověz, kam ty na trá-vu půjdeš
a já ti ta-ké po-vím, kam já mé ko-ně vo-dím!

1. Jen ty mně, milá, pověz,
kam ty na trávu půjdeš
a já ti také povím,
kam já mé koně vodím!

2. Povedu já je k písku,
tam si na tebe písknu:
Pocem, má milá, pocem,
přikryjeme se šorcem.

JIŽ JE POLÁMANÝ MOSTEK

Lhánice

Již je po-lá-ma-ný mostek ten,
po kte-rém jsem chodil každý den. Mostek po-lá-ma-ný,
ko-nec mi-lo-vá-ní už ten-to tý-den
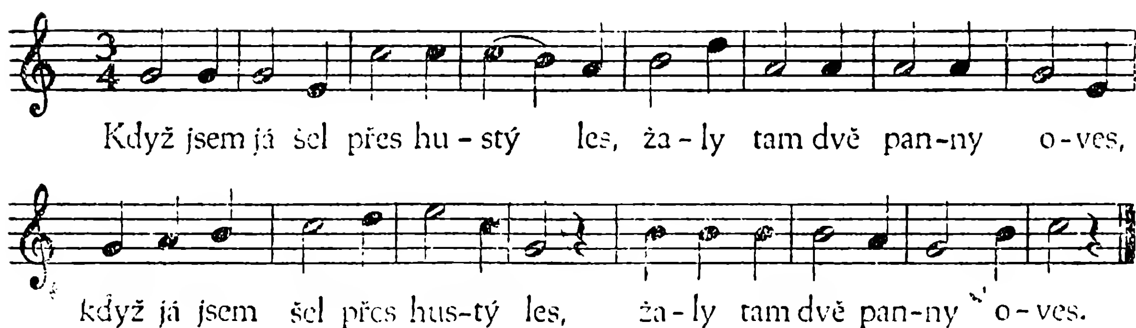
1. Již je polámaný mostek ten,
po kterém jsem chodil každý den.
Mostek polámaný,
konec milování
už tento týden.

2. Když jsem já k vám přišel v poledne,
tys teprv vstávala z postele.
Taková panenka,
žádná hospodyňka
z tebe nebude.

3. Copak je ti, synku, do toho?
Vždyť jsem neprospala nic tvého!
Když to tak má býti,
přestaň k nám choditi,
já mám jiného.

KDYŽ JSEM JÁ ŠEL PŘES HUSTÝ LES

Dukovany

1. Když jsem já šel přes hustý les,
žaly tam dvě panny oves.

2. Povězte mně, mé panenky,
mého srdce holuběnky:

3. Copak dělá moje milá,
je-li zdravá nebo živá?

4. Není zdravá, není živá,
včera týden pohřeb měla.

5. Ukažte mně tu cestičku,
která vede na Aničku!

6. Ta cestička zrovna dolů,
zrovna k novému kerchovu.

7. Třikrát jsem kerchov obešel,
než jsem moji milou našel.

8. Kdo to chodí po kerchově,
šlape trávu na mém hrobě?

9. Zajistě je to můj milý,
jenž sem chodí každou chvíli.

10. Zvoňte zvony na vše strany,
umřelo mně potěšení.

11. Umřela mně holubička,
co jsem si vzal do srdyčka.

Jiné znění od 4. sloky.

4. Zdravá, živá je tvá milá,
pěkný pozdrav ti posílá.

5. Půjdu já teď po cestičce,
která vede k mé Aničce.

6. Je to cesta zrovna dolů
k jejímu rodnému domu.

Zpívala se o dožínkách, když sekáči napodobují sečení obilí.

KDYŽ JSEM ŠEL Z TULEŠIC

Dukovany

Když jsem šel z Tu-le-šic z po-sví-ce - ní, pot-kal jsem

mou mi-lou zne-na-dá - ní. O-na by-la ce-lá bí-

la da - la mně ja-blíč-ko své-ho klí - na.

1. Když jsem šel z Tulešic z posvícení,
potkal jsem mou milou znenedání.
Ona byla celá bílá,
dala mně jablíčko svého klína.

2. Já jsem byl syneček nerozumný,
snědl jsem jablíčko neloupaný.
Jak jsem je snědl, celý jsem zbled.
Navrať mně, má milá, mou krásu hned!

3. Proč bych já ti krásu navrátila,
když jsem já ji s tebou neztratila?
kdes ji ztratil, tam ji hledej,
dukovským panenkám pokoj dávej!

MĚL JSEM HOLKU

Senorady

Měl jsem holku, hezkou hol-ku, rá - da mě mě - la, a - le
co je po ní, když mě ne-chtě-la! Když jsem při-šel za ní, stá - li
tam dva ji - ní. Já jsem se jich nesměl zeptat, co tam dě - la - jí.

1. Měl jsem holku, hezkou holku, ráda mě měla,
ale co je po ní, když mě nechtěla!
Když jsem přišel za ní,
stáli tam dva jiní.
Já jsem se jich nesměl zeptat, co tam dělají.

2. Ty si myslíš, má panenko, že je to tvá čest,
když za tebou chodí čtyři nebo šest?
Vždyť nejsi tak krásná,
ani chlapcům vzácná,
když za tebou do komůrky vleze každý pes!

3. Nalejte mně, vy šenkyřko, sklenici piva,
támhle je má milá, ona by pila!
Tváře má červeny,
vlasy načesany,
bývala to moje milá, ale už není.

MĚL JSEM JÁ MILENKU

Dukovany

Měl jsem já mi-len-ku už nemám nic Ka-ma-rá-di mo-ji
Da-la mně hu-bě-nek mno-ho ti-síc

mně ji od-lou-di-li pro je-jí fa-leš-né mi-lo-vá-ní.

1. Měl jsem já milenku, už nemám nic,
dala mně huběnek mnoho tisíc.
Kamarádi moji mně ji odloudili
pro její falešné milování.

2. Jestli já tě, milá, nedostanu,
vylezu na skálu, srazím hlavu.
Na skálu vysokou, u vrcha širokou,
srazím svou hlavinku kudrnatou.

3. Vzpomeň si, má milá, na ta slova,
kterás mně před lety říkávala!

Jestli ten slib zrušíš, jistě umřít musíš
a po smrti vše zlé snášet musíš!

4. Kdyby tě, má milá, Bůh povolal,
pěkný pohřeb bych ti vystrojit dal,
všemi zvony zvonit, na trumpétly troubit,
do hrobu tmavého vyprovodit.

5. Za hlavu bych ti dal postavit kříž,
slova rejsovaná, jméno Jéžiš,
Jéžiš a Marija, ta přesvatá jména,
tady odpočívá milenka má.

OD SLUNCE VÝCHODU

Mohelno

1. Od slunce východu vítr fouká,
moje znejmilejší z okna kouká.
Nekoukej se na mě, srdce bolí mě,
pro lásku falešnou odstup od mě!

2. Včera tu navečer jsem s milou stál,
o její nemoci se nenadál.
Na včerejšek v noci padla do nemoci,
Pánbůh ví, bude-li jí pomoci!

3. Pověz mně, má milá, co tě bolí,
já bych tě zavezl k doktorovi!
Mě bolí mé srdce, hlava, nohy, ruce,
Pánbůh ví, budu-li zdráva více.

4. Kdyby tě, má milá, Bůh povolal,
hezký pohřeb bych ti vystrojiti dal:

na vše zvony zvonit, na vše trouby troubit,
až k tmavému hrobu vyprovodit.

5. Na hrob udělati kamenný kříž,
na ten vytesati jméno Ježiš.
Ježiš a Maria, poslední slova má,
tady odpočívá moje milá.

Zpívá se na nápěv S kuráží, mládenci.

NA MŠI SVATOU ZVONIJOU

Dukovany

Na mši svatou zvo- - ni - - jou, všechny
pan - ny na ni jdou, všechny pan - ny na ni jdou.

Na mši sva-tou zvo-ni-jou, všechny panny na ni jdou,
na mši svatou zvo-ni-jou, všechny panny na ni jdou

1. Na mši svatou zvonijou,
všechny panny na ni jdou.

2. Jenom jedna ta nešla,
do zahrady jen vyšla.

3. Uvila tam tři věnce
pro krásného mládence.

4. Dej mně, panno, ten věnec,
vždyť jsem já tvůj mládenec!

5. Dej mně, panno, oba dva,
vždyť seš moje podstava!

6. Dej mně, panno, všechny tři,
vždyť jsem hezký jako ty!

7. Skoč, panenko, na kámen
a s kamena na třemen

8. a s třemena na koně,
pojedeme do pole!

9. Když do pole přijeli,
za stůl ju posadili.

10. Za stůl ju posadili,
sklencu vína nalili.

11. Když to víno vypila,
hned plamenem hořela.

12. Řekněte mé mateři,
že nepřijdu k večeři!

13. Řekněte mé mamince,
že nepřijdu už více!

NEBE SE SMĚJE

Mohelno

Ne-be se smě - - je, svět se ra-du - - je!
Pře - krá-sný svět se ra - du - je, mat-ka sy - nu
za - bra-ňu - je Aj, aj! Ne - bu-dem svo - ji!

1. Nebe se směje, svět se raduje!
Překrásný svět se raduje,
matka synu zabraňuje.
Aj, aj! Nebudem svoji.

2. Andulko milá, seš-li upřímná,
až budeš mít po večeři,
vyjdi za mnou ven ze dveří!
Aj, aj! Já přijdu k tobě.

3. Milá ven vyšla, dlouho čekala.
Neslyšela ani šustnout,
ani kranflíčkama cvaknout.
Aj, aj! Smutná zůstala.

4. To na druhý den noviny jdou ven,
že můj milý těžko stůně,
že mu žádný nepomůže.
Aj, aj! Jen jeho milá.

5. Šla mu pro líky do apatyky.
Donesla mu tolik líků,
co je minutí do roku.
Aj, aj! Není platno nic.
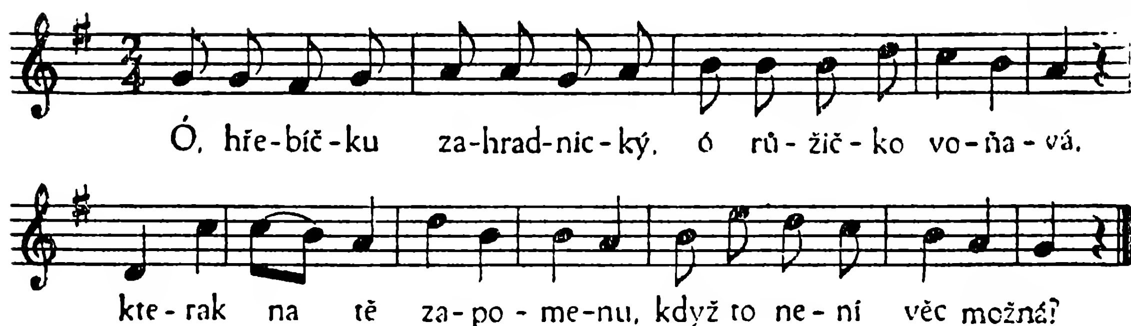
6. To na třetí den tělo nesou ven:
Šestadvacet mládenečků,
každý má svoji družičku.
Aj, aj! V ruce má svíčku.

7. Za nima milá oči utírá,
z rozmarynu věnec nese,
až se jí srdéčko třese.
Aj, aj! Pláče, omdlévá.

8. Vy rodičové, co jste dělali,
že jste vy nám zbraňovali
a vzíti se nám nedali?
Aj, aj! Syna nemáte.

Ó, HŘEBÍČKU ZAHRADNICKÝ

Dukovany

1. Ó, hřebíčku zahradnický,
ó, růžičko voňavá,
kterak na tě zapomenu,
když to není věc možná?

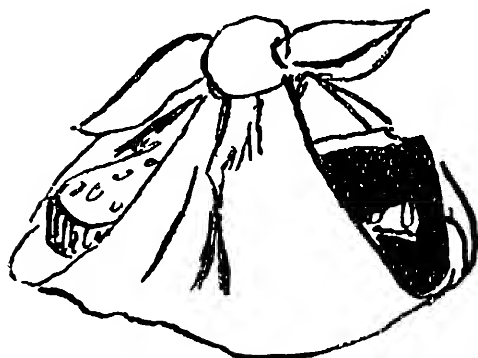
2. Zapomenu-li já jednou,
zas mě lidé vzpomenou,
žes bývala upřímnější,
když jsem chodil za tebou.

3. Již jsem troje hory zašel,
ještěs na mě volala:
Odpusť mně, můj znejmilejší,
čím jsem tě rozhněvala?

4. Rozhněvala sis mě tuze,
víc mě hněvat nebudeš,
až já odtud povandruju,
ty tu sama zůstaneš.

5. Vandruj, vandruj, můj synečku,
já povandruju s tebou.
Rodiče mám na hřbitově,
ty mně bránit nebudou.

6. Jedna sestra je falešná,
druhá mě nenávidí,
já už jsem tak opuštěná
ode všech dobrých lidí.

OKOLO DUKOVAN JE HÁJEČEK

Dukovany

O - ko - lo Du - ko - van je há - je - - ček,
o - ko - lo Du - ko - van je há - je - ček, o - ko - lo něj
ze - le - ný o - ko - lo něj ze - le - ný trávní - - ček.

1. [Okolo Dukovan je háječek,]
[okolo něj zelený] trávníček.

2. [Když jsem šel tam tudy jedenkrát,]
spatřil jsem tam mou milou,
mou Nánynku rozmilou s jiším stát.

3. [Oni si tam o mně povídali,]
[jakoby mně truc na truc] dělali.
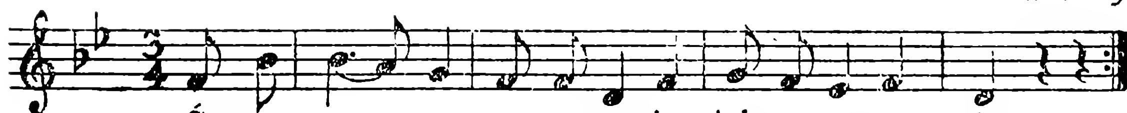
4. [Jen vy mně nic na truc nedělejte,]
jen vy se spánembohem,
moje zlatá Nánynko, milujte!

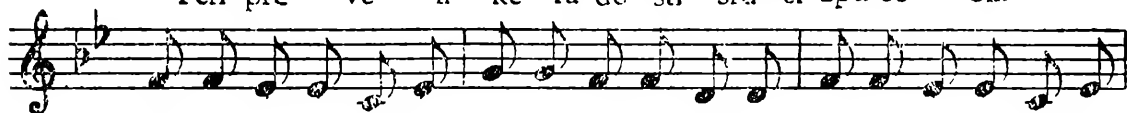
5. [Ach, ta naše láska už je pryč,]
bývalo jí maličko,
za makové zrníčko, není nic.

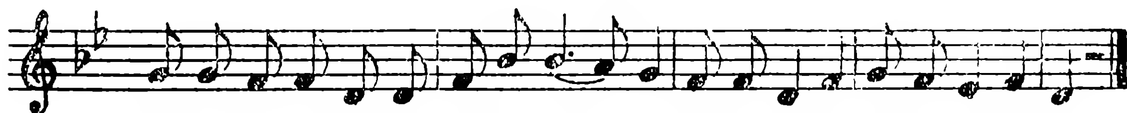

Ó, TY ČERVENÁ RŮŽIČKO

Dukovany

1. Ó, ty červená růžičko, kdo tě vysadil?
Ten převeliké radosti srdci způsobil.
Neb já každou dobu, když vycházím z domu,
klepám na okénko, spíš-li má panenko?
Spíš-li pak anebo co děláš, zlatá perlinko?

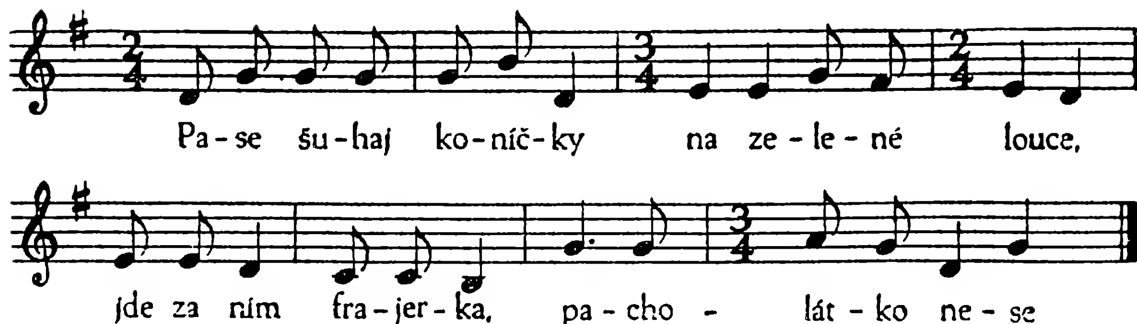
2. Usnula jsem a již nespím, nebs mě probudil.
Měla jsem sen přelíbezný, tys přítomen byl.
Zdálo se mně, zdálo, to na samé ráno,
rozmilý synečku, dal jsi mně hubičku
a přitiskl k mému srdci svoji ručičku!

3. Tak, ty moje znejmilejší, mělas o mně sen?
A já zase ve dne, v noci nejsem spokojen.
Trápíš srdce moje, které v těle vadne.
Ulehči trápení, moje potěšení,
byť by naši rodičové nám zbraňovali!

4. Žádný neví, co je láska, kdo ji nezkusil.
Mnohý skrze ni ze světa odejít musil.
Chvílečku je radost, potom je zase zlost.
Kolikrát bych si vinšoval odjít na věčnost.

PASE ŠUHAJ KONÍČKY

Dukovany

1. Pase šuhaj koníčky na zelené louce,
jde za ním frajerka, pacholátko nese.
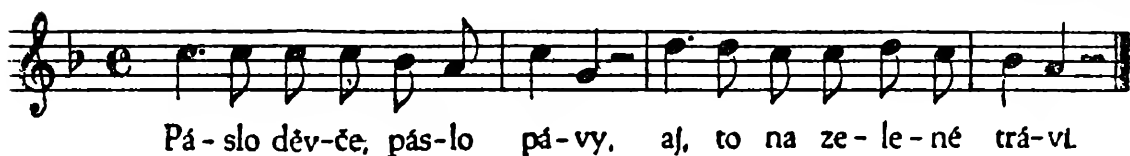
2. A nese, nese je v tom bílém fěrtoušku,
tady máš, šuhajku, naši věrnou lásku!

3. Já jsem se oženil, tři neděle jsou,
již mně to malinké pacholátko nesou.

4. Neneste, neneste, není nic mého,
já jsem se oženil za poctivého!

PÁSLO DĚVČE, PÁSLO PÁVY

Dukovany

1. Páslo děvče, páslo pávy,
aj to na zelené trávi.

2. Přišli tam chlapci ze dvora,
zajali pávy do dvora.

3. Musí platit tři dukáty:
dva stříbrné, jeden zlatý.

4. Jeden dukát ponech sobě,
zítra večer přijdu k tobě.

5. Kdo chce k nám večer chodívat,
musí dobrý pozor dávat.

6. Musí dobrý pozor dávat,
kranflíčkama necvakávat.

PLAČTE SE MNOU, HORY, DOLY

Dukovany

Plačte se mnou ho-ry, do-ly, kopce, ať si cho-dí
za mou mi-lou kdo chce! Já už za ní ne-pů-jdu,
mi-lo-vat ji ne-bu-du, mi-lo-vat ji ne-bu-du!

1. Plačte se mnou hory, doly, kopce,
ať si chodí za mou milou kdo chce!
Já už za ní nepůjdu,
milovat ji nebudu,
milovat ji nebudu.

2. Přišel jsem k ní, ona ještě spala,
její postel byla ucuchaná.
Já jsem se jí na to ptal,
kdo jí postel ucuchal,
ona zaplakala.

3. Ona k sobě dva mládence vábí,
jeden jde k ní a druhý jde od ní.
Ona oba ráda má,
ona oba objímá,
to se u mě přestává.

4. Já si můžu za milenku vybrat
hezké děvče jako karafiát.
Karafiát červený,
který barvy nemění,
který barvy nemění.

POD DOUBRAVOU

Rouchovany

Pod dou-bra-vou v černém le-se, a-di-c,
ža-lo trá-vu hez-ké děv-če, a-di-c,
ža-lo trá-vu hez-ké děv-če, a-di-c, a-di-c!

1. Pod doubravou v černém lese — adie,
žalo trávu hezké děvče — adie,
žalo trávu hezké děvče — adie, adic!

2. Přišel tam k ní mysliveček,
požádal ji o věneček.

3. Než bych já ti věnec dala,
rač bych třikrát zavolala.

4. Zavolej třeba čtyřikrát,
neuslyší tě ani pták.

5. Když ponejprv zavolala,
doubrava se rozléhala.

6. Když po druhé zavolala,
na svou máti si vzpomněla.

7. Když po třetí zavolala,
její máti zaplakala.

8. Copak dělals, myslivečku,
že máš krvavou flintičku?

9 Střelil jsem já holubičku,
trefil jsem ji po srdéčku.

10. To nebyla holubička,
to byla moje dceruška.

Zpívá se též na nápěv písně „Pane Bože všemohoucí“, ale vynechává se slovo „adie“.

POD MARJÁNSKOU VĚŽÍ

Senorady — Jaroslav Soukup

Pod mar-ján-skou vě - ží mo - je mi - lá le - ží, le - ží a

těžce stů - - ně v ze - le-ném roz-ma-ry - - ně.

1. Pod marjánskou věží
moje milá leží.
Leží a těžce stůně
v zeleném rozmaryně.

2. Když se rozstonala,
tak sobě žádala
na všechny strany zvonit,
ze zlata kříž jí ulít.

3. Šest panen pod věnci,
mládenci při svíci
a javorovou truhlu,
v ní odpočívat budu.

SEDĚLA CIGÁNKA POD KEŘÍČKEM

Dukovany

Se-dě - la ci - gán - ka pod ke - říč - kem. Rač to - bě.
šla ta - dy Ná-nyn-ka s svým Je-níč - kem

Nánynko, Bůh po - že - hnat, podej svou ru-čen-ku, dej si há-dat!

1. Seděla cigánka pod keříčkem,
šla tudy Nanynka s svým Jeníčkem.
Rač tobě, Nanynko, Bůh požehnat,
podej svou ručenku, dej si hádat!

2. Kdybych já, cigánko, to věděla,
že ty bys mně dobře pohádala,
jeden groš nebo dva bych ti dala,
jen kdybys mně dobře pohádala!

3. Podej svou ručenku, outlé tělo!
Vím, že se o tě tři hoši perou:
jeden má bohatství, druhý slíčnost,
třetí má jen lásku a upřimnost.

4. Dneska k sobě vábíš bohatého,
zítra se usmíváš na sličného.
Láska však, Nanynko, a upřimnost
je u tebe málo vážený host.

5 Krása za několik májů zvadne,
bohatství častokrát v nouzi padne.
Láska však, Nanynko, a upřimnost
ta trvá s Jeníčkem až na věčnost.

SLUNÉČKO ZACHÁZÍ

Dukovany

Slu-néč-ko za-chá-zí za čer-né ho-ry má mí-lá se dí-vá
ze své ko-mo-ry Ne-dí-vej se, má pa-nen-ko, a pojď sem drobek!
Já ti ně-co po-vím, mo-je z nej-mi-lej - ší, co jsem dnes proved!

1. Sluněčko zachází za černé hory,
má milá se dívá ze své komory.
Nedívej se, má panenko, a pojď sem drobek!
Já ti něco povím, moje znejmilejší,
co jsem dnes proved.

2. Ach, doved jsem, doved, že jsem jinde byl;
neměj mně to za zlé, že jsem zabloudil!
Ať zabloudils, kam zabloudils, kam tě tam
vlk nes?

Nebyl jsem tam ještě, modrooké děvče,
jenom jednou, dnes.

3. Plakala má milá, když prala šaty,
aj že jí uplynul prstýnek zlatý.
Neplač, holka, nenaříkej o prsten zlatý,
ty musíš opustit, moje znejmilejší,
rodiče taky!

4. Než bych já rodiče opustit měla,
panímáma kolíbala, já byla malá.
Postylenku stelávala, dala mě nosit.
Musíte, mládenci, švarní milovníci,
pajmámu prosit!

5. Než bych já o tebe pajmámu prosil,
raděj bych po straně šavlenku nosil.
Pár pistulí, karabinu do sedla si dám
a s tebou, má milá, Nánynko rozmilá,
kvindy udělám!

Lidové pásmo čtyř písní stejného nápěvu

SLUNÍČKO POLEDNÍ

Dukovany

Slu-níč - ko po - led - ní, jen drobek po - hled - ni,
co mo - je mi - lá dě - lá! Za sto - leč-kem se - dí,
a - ni o tom ne - ví, že mi - lé - ho ztra - ti - la.

1. Sluníčko polední, jen drobek pohledni,
co moje milá dělá!
Za stolečkem sedí, ani o tom neví,
že milého ztratila.

2. Neztratila ještě, jsem na dvojí cestě,
nevím, po které půjdu.
Ze dvou panen jednu za ženu si vemu
a tu druhou zaženu.

JAKÉ JE TO HEZKÉ

1. Jaké je to hezké, dva kováři v městě,
dva kováři na rynku!
Jeden umí kovat a druhý milovat
šafářovu Nánynku.

VZKÁZALA MNĚ VČERA

1. Vzkázala mně včera šafářova dcera
ze dvorečka, ze dvora,
že bude vyšívat šátek šatonový
do kolečka, dokola.

2. Já tam za ní půjdu a prosit ji budu,
aby mně ho vyšila,
že je mé srdéčko zarmoucené všecko,
aby ho potěšila.

3. Přijdu pod okénko, klepám, má panenko,
vstaň a pojď mně otevřít!
Jestli neotevřeš, tak spánembohem lež,
já u tě nemusím být.

4. Milá hnedkym vstala, dveři otvírala
a to u své komůrky.
Vítám já tě k sobě, můj zlatý klenote,
lehni si do postylky!

5. Postylka dubová, peřinka prachová,
má milá jako kvítí.
Jaká je to radost, když je ještě mladost,
můžeš za milou jíti.

6. Dukovcí mládenci pasou na palouci
a můj milý doma spí.
Bude-li tak spávat, až budem žínávat,
bude hospodářství zly.

7. Dukovské panenky perou u studánky
a má milá doma spí.
Bude-li tak spávat, až budem žinávat,
bude hospodářství zly.

ROSTOU, ROSTOU, ROSTOU KONOPĚ

1. Rostou, rostou, rostou konopě za cestou,
mají vršky zelený;
mezi nimi roste modrooky děvče,
až doroste, bude my.

2. Můj synečku švarný, poslechni mé rady,
zanech toho ženení!
Oženíš se jednou, tvářičky ti zblednou,
krása se ti promění.

3. Přijdou na tě platy, kontrpoci taky,
na robotu musíš jít.
Nepůjdeš-li jednou, drábi pro tě přijdou,
budeš k tomu ještě bit.

4. Žena bude plakat, děti budou skákat
a ty budeš naříkat:
Kdyby bylo možno, má ženo rozmilá,
s tebou se dát rozevzdat!

STOJÍ BOROVĚNKA

Rouchovany

Sto-jí bo-ro-věn-ka bo- - ro - vá, pod ní je - te-lin-ka

ze - le - ná, u ní ko - ní-ček, na něm syneček je-de do Br-na.

1. Stojí borověnka borová,
pod ní jatelinka zelená,
u ní koníček,
na něm syneček
jede do Brna.

2. Jsi-li, má panenko, upřímná,
nažni jatelinky do klína.
Dej jí koňovi,
ať se jí nají,
zelené trávy!

3. Můj koníček nechce travičky,
že je od falešné Aničky.
Falešná byla,
když k nám chodila —
nebude více.

SVIŤ, MĚSÍČKU, JASNĚ

Dukovany

1. Sviť, měsíčku, jasně, nezacházej ještě,
   já mám potěšení na daleké cestě!

2. Na daleké cestě mezi dolinami,
   aj to žádný neví, co je mezi námi.

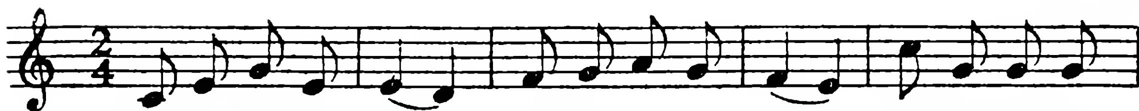
3. Mezi námi dvouma láska nejvěrnější,
   aj, ta má trvati do smrti nejdelší.

4. Trvej, lásko, trvej, dokud můžeš trvat,
   až budou skřivánci na obloze zpívat.

5. Skřivánci zpívali, můj milý nepřišel,
   snad se na mne hněvá nebo za jinou šel?

SVIŤ, MĚSÍČKU, SVIŤ

Senorady

1. Sviť, měsíčku, sviť, přes ten celý svět!
Sviť, měsíčku, zvejší, nad mou znejmilejší
kolo udělej!

2. Kolo udělej, ven ji vyvolej,
by nebyla pyšná a za mnou ven vyšla
sama jediná.

3. Ona nevyšla, poslala posla.
Aj, ty milý posle, vyřiď to tak dobře
jako já sama.

4. Posel dobře lhal, sám si namlouval.
Ach, já přenešťastná, že jsem ven nevyšla
sama jediná!

5. Hezkou pannu mít, dva za ní chodit?
Radš vykopat jámu třistadvacet sáhů,
do ní ji hodit.

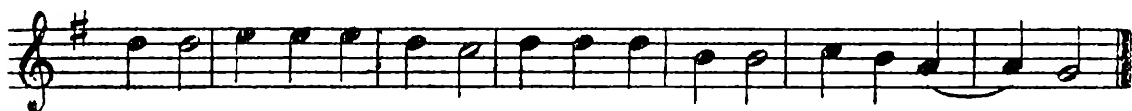
6. To mi nedělej, Jeníčku milej!
Vedle mě si sedni, za krček mě vezmi,
hubičku mi dej!

7. To neudělám, hubičku nedám.
Radš vykopám jámu třistadvacet sáhů,
skočím do ní sám.

ŠKODA, PŘEŠKODA

Dukovany

1. Škoda, přeškoda věku mladého,
   že jsem stežku šlapal!
   Kdybych byl věděl, že má nebudeš,
   byl bych doma zůstal.

2. Za vo- za vodou, kudy šífy jdou,
   za vodou studenou
   dala si ulít má znejmilejší
   voltornu stříbrnou.

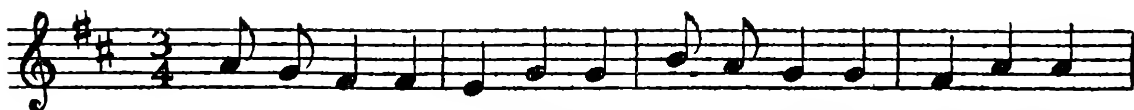
3. Voltornu stříbrnou, zlatem prokládanou,
   ach, můj znejmilejší!
   Kdybych tě byla raděj neznala
   do smrti nejdelší!

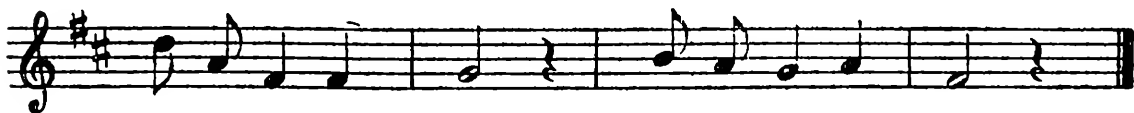
4. Koně sedlejte, pár pistul dejte,
   ať vystřelím ránu!
   Ať to uslyší má znejmilejší
   v tom dukovském zámku!

5. Jak to slyšela, hned ven vyběhla:
   Ach, můj znejmilejší,
   kdybych tě byla raděj neznala
   do smrti nejdelší!

ŠLA DĚVEČKA SE DŽBÁNEM

Dukovany

1. Šla děvečka se džbánem
   pro voděnku pod kámen.
   Přišel jeden pán,
   rozbil jí ten džbán.

2. Ta děvečka plakala,
   toho džbánu želela.
   Když jste velký pán,
   zaplaťte ten džbán!

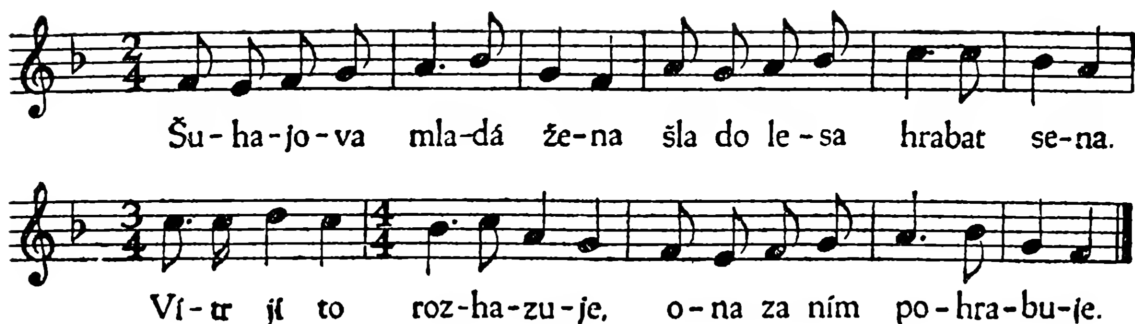
3. Běž, děvečko, běž domů,
   já zaplatím tvou škodu,
   za díravý džbán
   tři dukáty dám.

4. Ta děvečka plakala,
   třech dukátů nechtěla.
   Když jste velký pán,
   vemte si mě sám.

5. Běž, děvečko, běž domů,
   já zaplatím tvou škodu,
   za díravý džbán
   vezmu si tě sám.

ŠUHAJOVA MLADÁ ŽENA

Dukovany

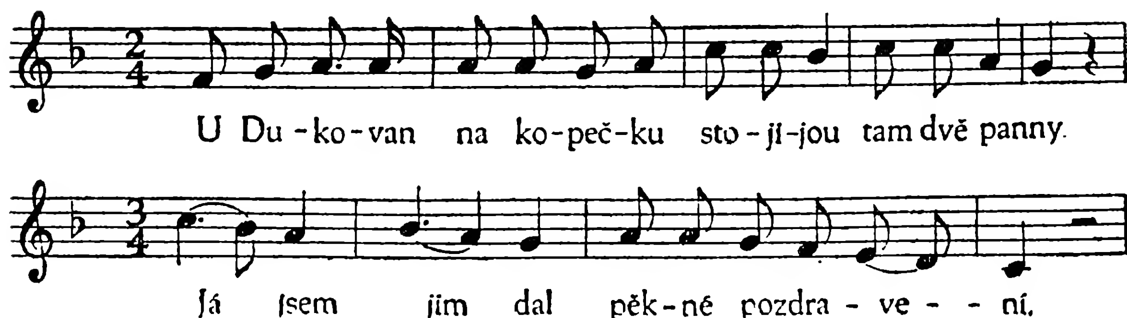
1. Šuhajova mladá žena
šla do lesa hrabat sena.
Vítr jí to rozhazuje,
ona za ním pohrabuje.

2. Neber, větře, neber sena!
Však ho bude někdy třeba,
až mě bude muž bijávat,
abych měla na čem spávat.

3. Neber, ženo, neber žita,
tak nebudeš nikdy bita!
Budeš-li ty žito brávat,
tak budeš bita bejvávat.

U DUKOVAN NA KOPEČKU

Dukovany

U Dukovan na kopečku, stojijou tam dvě panny.
Já jsem jim dal pěkné pozdravení, ony neděkovaly.
Jednu jsem vzal za ručičku a tu druhou za obě:
Pojď, má milá, pojď a podívej se, jakou lásku mám k tobě!
Já se na tě nepodívám, já se na tebe hněvám,
připravils mě o věnec zelený, já ho dosavad nemám.
Nepřipravil, není pravda! Co je komu do toho?
A já musím z toho počet vydat Pánu Bohu ze všeho!

U KLÁŠTERA STOJÍ KÁMEN

Dukovany

vo-lá: Ho-ši, pojďte sem, já už v kláště - ře ne - jsem.

1. U kláštera stojí kámen,
má panenka sedí na něm.
Volá: Hoši, pojďte sem,
já už v klášteře nejsem!

2. Mě v klášteře nic netěší,
mládenci jsou mně milejší —
a já ráda tancuju,
hezky hochy miluju.

4. Šla má milá k zpovídání,
měla pěkné šněrování
a pan páter se jí ptal:
Kdo tě, děvče, šněroval?

5. Pane páter, co se ptají
na panenské šněrování?
Kdo mě včera miloval,
ten mě také šněroval.

6. Sama jsem se milovala,
sama jsem se šněrovala,
sama jsem si ustlala,
sama jsem se vyspala.

UVÁZAL KONÍČKA

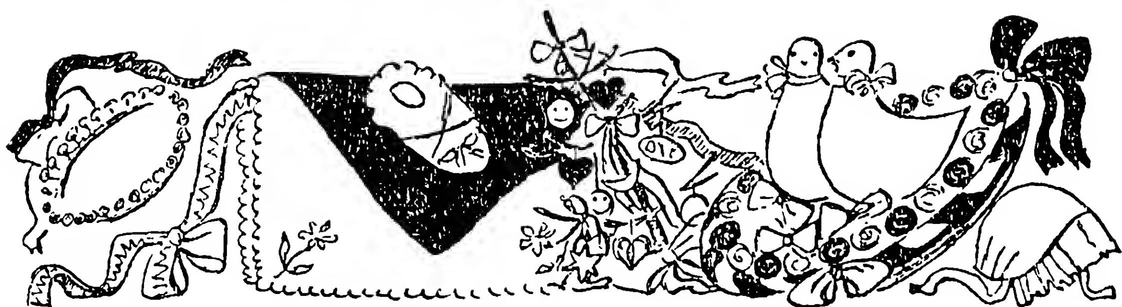
Dukovany

U - vá - zal ko - níč - ka u su - ché jed - lič - ky,

ne - dá - vej, má mi - lá, fa - leš - né hu - bič - ky!

1. Uvázal koníčka u suché jedličky,
nedávej, má milá, falešné hubičky!

2. Uvázal koníčka u bílého žita,
nedávej, má milá, byla by si bita!

PÍSNĚ SVATEBNÍ

Při horácké svatbě, kdy se uplatňují písně, je několik významnějších okamžiků: dávání požehnání snoubencům, držení brány, přinášení štěstí, šlapání klobouku a čepení nevěsty.

Při požehnání zpívají družičky vážnou a tklivou píseň: A já již, matičko, děkuju vám.

Drží-li se brána, střídají se písně veselé, řízné, plné života, také však plné satiry a škádlení. To umějí ženy — bránařky.

Bránařky bývaly doslova živou zásobárnou domácích lidových písní, ačkoliv přibíraly do svého repertoiru i řadu písní kramářských. Potřebovaly jich mnoho k svému svatebnímu úkolu, když svatebčanům zastavovaly cestu po oddavkách domů. Brána je „nastrojený pant" (popruh). Přehodí se přes něj bílá, vyšívaná pokrývka, přes ni se pak dává do klínu přeložený červený, květovaný šátek. Do tohoto klínu připevní se pak dětské prádélko nebo panenka zavinutá v peřince. Všechno se přikrášlí pentlemi, zelenými větévkami nebo věnečky.

Při držení brány nestačí však jen pronésti „vinš" a zazpívat něco o bráně pěkně malované. Je zde ještě úkol zhodnotit „panci ženicha" i „panci nevěstu".

Vyslovuje se zde takřka věštba o příštím jejich životě, upozorní se na slasti i strasti manželské a je-li třeba, přetřásají se nerovná manželství, vyzdvihují se dobré a sešlehají se špatné vlastnosti příštího hospodáře a hospodyně. Toto pak mohou dokázat jen t. zv. „ženské nabíjané". K tomu však nestačí jedna nebo dvě písničky, ale jsou jich třeba celé desítky. — A tu je nutno učinit vděčnou vzpomínku na nejslavnější bránařku, Terezu Dvořákovou z Dukovan. Vždyť jí patří polovina písní celé této sbírky!

Tetička Dvořáková hned od počátku pochopila, jaké písně

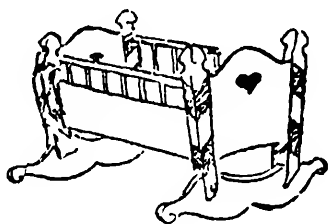
vlastně sbírám. Zná mnoho kramářských písní, ale o těch říká: „To néso te pravy!"

Nebylo možno tak docela se vyhnout kramářským písním. Řada zpěvaček již nedovede ani jiné zazpívat. Říkají jim „starodávné" a velmi si jich váží.

„Štěstí" přinášejí novomanželům do domu ženské stejného ražení jako jsou bránařky a přicházejí i se stejnými písněmi. „Štěstí" je jiné pro nevěstu, jiné pro ženicha a také pro ostatní svatebčany. Nevěsta dostává obyčejně malý smrček plný pentlí, růží a sladkého perníku, při čemž každá věc má svůj určitý symbol. Celé nebe na ni září v podobě sluníček, hvězdiček a měsíčků, láska se usmívá z množství srdéček a požehnání na dětech představují panenky, husaři na koních a malé kolébky. — Ženichovi je podána ověnčená slaměnka s párem živých holoubátek, okrášlených růžovými nebo modrými pentličkami. — Hosté dostávají jen po smrkové větévce ověšené cukrovím, růžičkami a pentlemi.

Ke „šlapání klobouku" hodily se písně skočné jako na př.: Pomužte mně na vovčírno, Já mám děvče od Náměště a p. — „Šlapání klobouku" znamenalo šlapati za peníze po mužském rozumu. To dovolovali o svatbě mládenci jen tehdy, když jim záleželo na tom, aby družičky daly „záplatku" na muzikanty. Dělalo se to obyčejně na stole. Mládenci klečeli kolem stolu a dávali pozor, aby družička při tanci na stole neskopla klobouk se stolu na zem. Podařilo-li se jí klobouk skopnout, nemusela na muzikanty platit.
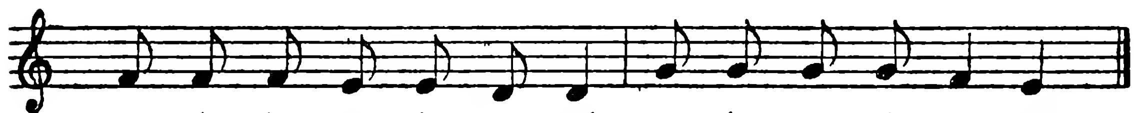
„Čepení nevěsty" (čepování, zavíjení, záčepky). Po svatební večeři sejmou vdané ženy nevěstě věnec, nasadí jí čepec, nebo uvážou „na babku" šátek. Písně, které se kolem toho obřadu zpívají, oplakávají věneček, hlavně však opěvují svatební lože a svatební noc.

ACH, MŮJ ZLATÝ JENÍČKU

Dukovany

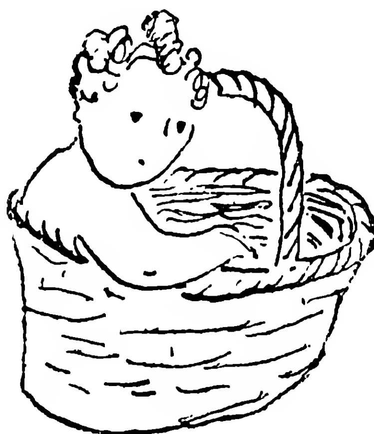

1. Ach, můj zlatý Jeníčku,
já tě o to prosím,
udělej mně košíček,
já ho ráda nosím!

2. Udělej mně takový
pěkný, boubelatý,
aby z něho vyhlídal
klučík kudrnatý.

Bránařská

ČERVENÁ RŮŽIČKO, ROZVÍJEJ SE

Dukovany

Čer - ve - ná rů - žič - ko, roz - ví - jej se!
Stu-de - ná vo-dič-ko roz-lí-vej se! Roz-lí - vej se
po ka - me - ní, na-sta - lo mně s milou rozlou-če-ní

1. Červená růžičko, rozvíjej se!
Studená voděnko, rozlívej se!
Rozlívej se po kameni,
nastalo mně s milou rozloučení!

2. S milou rozloučení je těžká věc;
Ta je horší nežli jaká bolest.
Od bolesti je bylinka,
od lítosti je bledá panenka.

3. Který ptáček na dvou stromech sedá,
ten zajisté falešnosti hledá,
tak jako ten mládeneček,
který sedá vedle dvou děveček.

4. Přijde k jedné, promluví slovíčko,
přijde k druhé, poví jí to všecko:
Ona o tobě mluvila,
jako by tě sama ráďa chtěla.

5. Kdo se žení pro statek, peníze,
není stálý v lásce ani víře,
kdo pro krásu, ten dočasu,
kdo pro věrnost, ten trvá na věčnost.

Bránařská

DÉ + DÉ + DÉ

Senorady

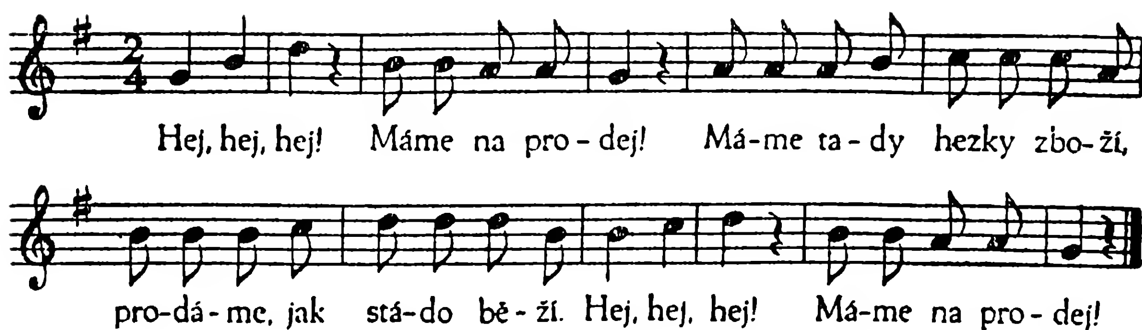
Dé, dé, dé, dé, Ma-řen-ko dé! Ne-da-las mně
ce-ly ja-ro, ce-ly le-to, mu-síš mně dat vo-ko-što-vat
ja-ky je to! Dé, dé, dé, dé, Ma-řen-ko dé!

Dé, dé, dé
dé, Mařenko, dé!
Nedalas mně cely jaro
cely leto,
musíš mně dát vokoštovat
jaky je to!
Dé, dé, dé
dé, Mařenko, dé!

Bránařská

HEJ, HEJ, HEJ!

Předín

1. Hej, hej, hej — máme na prodej!
máme tady hezké zboží;
prodáme, jak stádo běží.
Hej, hej, hej — máme na prodej!
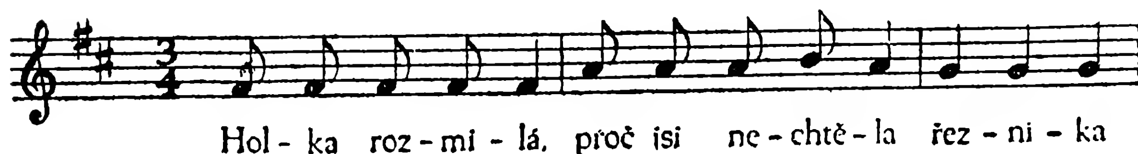
2. Hej, hej, hej — máme na prodej!
Máme tady hezkou ženu,
šikuje se pod peřinu.
Hej, hej, hej — máme na prodej!

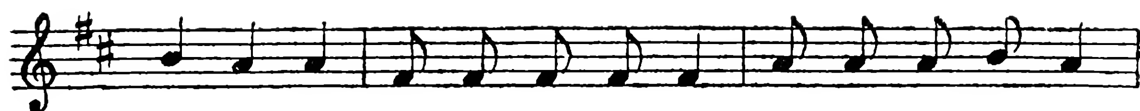
3. Hej, hej, hej — máme na prodej!
Jestli tady neprodáme,
pojedeme ještě dále.
Hej, hej, hej — máme na prodej!

Zavíjení nevěsty

HOLKA ROZMILÁ, PROČ JSI NECHTĚLA

Dukovany

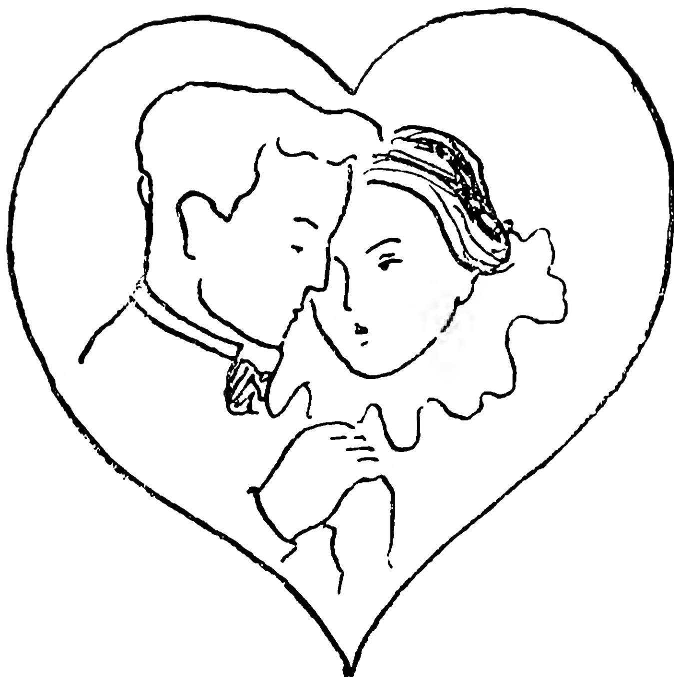
1. Holka rozmilá, proč jsi nechtěla řezníka milovat?
Holka rozmilá, proč jsi nechtěla řezníka mít?
On vezme hůlečku, kráčí po městečku,
volá: Hola, hej, co je na prodej, pane strýčku?

2. Holka rozmilá, proč jsi nechtěla zedníka milovat?
Holka rozmilá, proč jsi nechtěla zedníka mít?
On vezme krokvici, kladivo a lžíci,
šnůru zatahne a krk natahne po sklenici.

3. Holka rozmilá, proč jsi nechtěla nádeňka milovat?
Holka rozmilá, proč jsi nechtěla nádeňka mít?
On vezme motyku, sekyru a pilu,
Trakač před sebe, prdelí mele až k levíru.
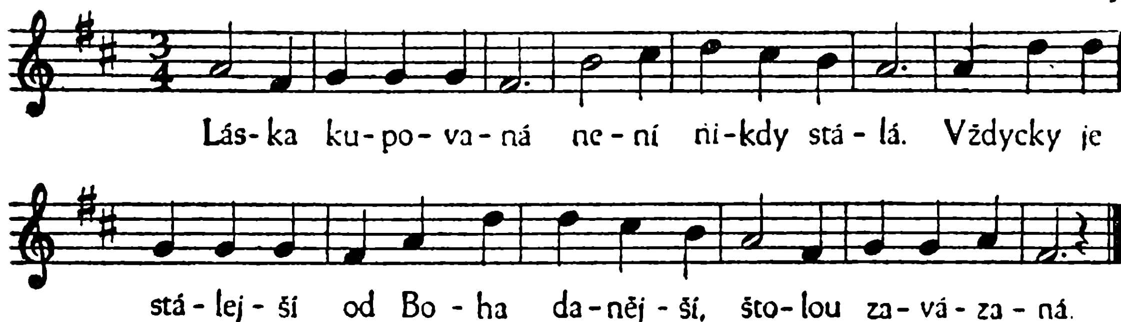
4. Holka rozmilá, proč jsi nechtěla krejčího milovat?
Holka rozmilá, proč jsi nechtěla krejčího mít?
On vezme jehličku, náprstek, cihličku,
dělá pichy — pich, dělá pichy — pich při měsíčku.

Bránařská. Se štěstím.

LÁSKA KUPOVANÁ

Dukovany

1. Láska kupovaná nikdy není stálá.
   Vždycky je stálejší, od Boha danější,
   štólou zavázaná.

2. Andulko má milá, máš-li ty mě ráda,
   pojď, půjdem na špacír do háje v podvečír,
   však tam není zima!

3. Když do háje přišli, pod stromek si sedli.
   Sedli do chládečku v zeleném háječku,
   tam se milovali.

4. Když šli z háje domů, šli okolo stromu.
Chytila za souček, roztrhla fěrtoušek,
věnec jí spad dolů.

Bránařská

NÁŠ TATA

Dukovany

Náš tá - ta si má-mu chvá-lí, že mu má-lo dře-va spá-lí,
va - ři - la mu ze - má - ky, spá - li - la mu dře - vá - ky,
va - ři - la mu ze - má - ky, spá - li - la mu dře - vá - ky.

1. Náš tata si mamu chválí,
že mu málo dřeva spálí.
[Vařila mu zemáky,
spálila mu dřeváky.]

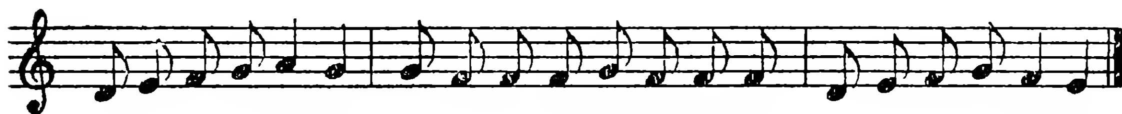
2 Kdybych já byl jak náš tata,
kdybych já byl jak náš tata
[a náš tata jako já]
měli bysme mámu dohromady oba dva.

Bránařská. Se štěstím.

NEVEZMU SI VDOVCE

Dukovany

1. Nevezmu si vdovce, ať mně mluví kdo chce
a on by mně vždycky říkal o té své nebožce:

2. Škoda nebožtičky, smažívala šišky
a ty, ženská ucouraná, samé erteplíčky!

Bránařská

NA MOHELSKY STRANĚ

Na mohelsky straně nemají tam zbraně;
mají tam jen kos moteke, střilaji s tém vrane.

Bránařská

OŽENIL JSEM SE JEDNOU

Dukovany

O - že nil, jsem se jednou, už mám každou bo- tu jinou; jednu bez

kramfleku, druhou bez ná - hr - tu. Takhle je s mladou ženou!

Oženil jsem se jednou,
už mám každou botu jinou.
Jednu bez kramfleku,
druhou bez náhrtu.
Takhle je s mladou ženou!

Bránařská

OŽENIL SE JEDEN DVOŘÁK STARÝ

Dukovany

O - že nil se je-den dvořák sta - rý, na - mlu- vil si

hezky děvče mla - dy, hm - hm, tra - la - la,

ou - vej. na-mlu-vil si hezky děvče mla - dy.

Oženil se jeden dvořák starý,
namluvil si hezky děvče mlady
hm-hm, tralala, ouvej,
namluvil si hezky děvče mlady.

A on si ji zavřel pod tři, čtyři zámky,
aby k ní nechodil amant žádný.

Ona sobě zámky zutrhala,
amanta si k sobě zavolala.

Lepší je s amantem půl hodiny státi,
než s dvořákem dukáty čítati.

Amant ten si lehne vedle mého líčka,
co chvíle je přesladká hubička.

Dvořák ten si lehne vedle mého boku,
stále čítá, kolik je mu roků.

Lepší je s amantem půl hodiny spáti,
než s dvořákem dukáty čítati.

Bránařská. Se štěstím.

POMUŽTE MNĚ NA VOVČIRNO

Heřmanice

Pomužte mně na vovčirno,
sem malička, nedošihno.
Esli ve mně pomužete,
všeci za mnó polezete.

Zahrejte mně pěknou, hezkou
a já půjdu za hospodskou,
zahrejte mně pěknou, hezkou
a já půjdu tam.

Pěknou, hezkou nám zahráli,
s hospodskou jsme tancovali,
pěknou hezkou nám hráli,
s hospodskou jsme tančili.

Když se šlape klobouk

PŘEBĚDA MNĚ, SMUTNÉ ŽENĚ

Dukovany

Přeběda mně, smutné ženě!
Ztratila jsem sukňu v seně.
Co mně bude můj muž říkat,
až mně bude večer svlíkat?

Bránařská

ROUCHOVSKÉ HODINY

Rouchovany

Rouchovské ho - di - ny smutně bí - jou, Roz- vá - di - jou?
už mě s mo- ji milou roz-vá - di - jou!

Ne-bo-jím se, přijde ta ho - di - na, o - že-ním se!

Rouchovské hodiny smutně bijou,
už mě s moji milou rozvádijou.
Rozvádijou? — Nebojím se,
přijde ta hodina, ožením se.

Ožeň se, synečku, spánembohem!
Vyber si děvčátko sobě roven!
Sobě rovné si vybereš
a na mně ubohou zapomeneš.

Se štěstím

STOJÍ HRUŠKA

Heřmanice

Sto - jí hruš-ka v širém po - li. pěk-ná ze - le - ná,

pod ní ros- te ma - ri - ján - ka pěk-ná vo - ňa - vá.

Má mi - lá ju sá - ze - la, a - by jí ta ma - ri - ján - ka
sl - za - ma ju za - li - la,
pěk - ně vo - ně - la. Poč - kej, mo - je z nej - mi - lej - ší
já ti u - ká - žu, tvo - ji lás - ku a u - přímnost
do šát - ku svá - žu! Tvo - ji lás - ku, tvo - ji čest
já ju mu - sím pryč za - vézt.
já ju mu - sím na ko - níč - ku do svě - ta za - nést!

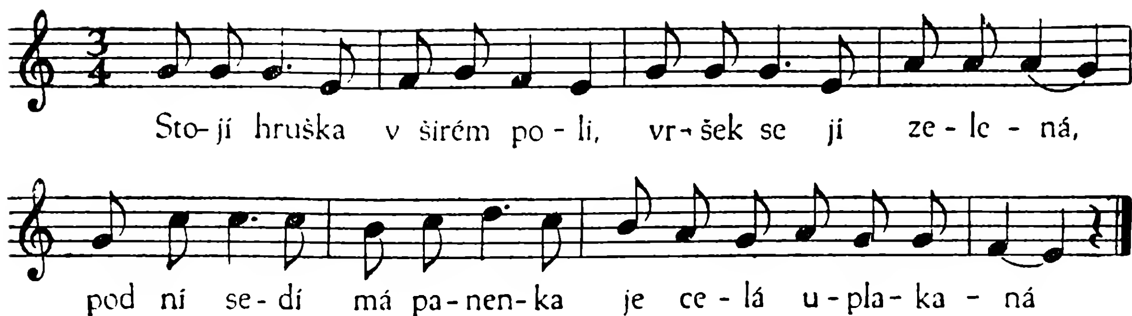
Stojí hruška v širém poli pěkná zelená,
pod ní roste marijánka pěkná voňavá.
Má milá ju sázela, slzama ju zalila,
aby jí ta marijánka pěkně voněla.
Počkej, moje znejmilejší, já ti ukážu,
tvoji lásku a upřímnost do šátku svážu.
Tvoji lásku, tvoji čest já ju musím pryč zavézt,
já ju musím na koníčku do světa zanést!

Stojí hruška v širém poli pěkná zelená,
pod ní roste marijánka pěkná voňavá.
Má milá ju sázela, slzama ju zalila,
aby jí ta marijánka pěkně voněla.
Počkej, moje znejmilejší, já ti ukážu,
já mám doma starou cíchu, já ju rozpářu!
Já tu cíchu rozpářu, já tě do ní zavážu,
já tě do ní, do ní, do ní, do ní zavážu!

Se štěstím

STOJÍ HRUŠKA

Dolní Dubňany

Stojí hruška v širém poli, vršek se jí zelená,
pod ní sedí má panenka, je celá uplakaná.
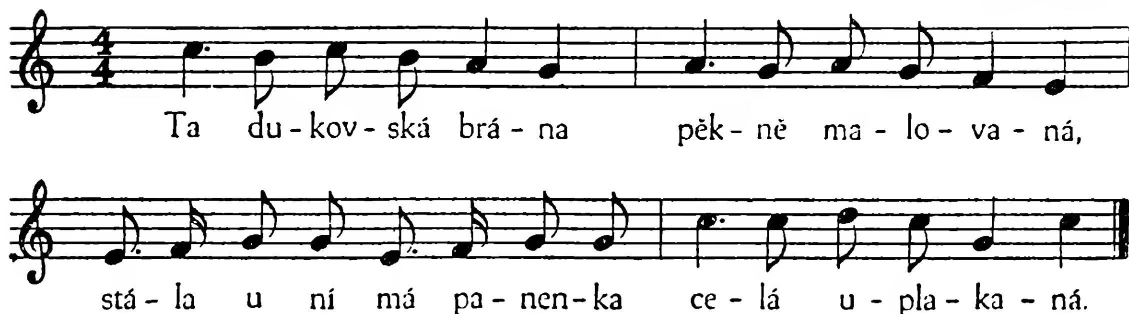
Proč pak pláčeš, má panenko, o věneček zelený?
Neplač, milá, nenaříkej, já ti koupím zlacený!

Jak pak ty jen rovnat můžeš zelený k zlacenému,
jakpak ty se rovnat můžeš k mládenci poctivému?

Čepování nevěsty

TA DUKOVSKÁ BRÁNA

Dukovany

Ta dukovská brána pěkně malovaná,
stála u ní má Nanynka celá uplakaná.

Proč pláčeš naříkáš, však mě tu ještě máš?!
Tenkrát můžeš naříkati, až mě neuhlídáš.

Přišla do pokoje, stála u postele.
Přišla jsem já, můj amante, přišla jsem já k tobě.

Když jsi za mnou přišla, můžeš tady zůstat,
můžeš tady, má Nanynko, můžeš se zde vyspat.

Já tu nezůstanu a já půjdu domů,
kdyby se mně něco stalo, komu já dám vinu?

Komu bys ji dala, jenom sama sobě,
protože jsi za mnou přišla sama do pokoje.

Bránařská

TAMHLE JE TEN BÍLÝ KOMÍN

Dukovany

Támhle je ten bí - lý ko - mín, tam, kam já
za mou, tam, kam já za mou mi - lou cho - dím.

Tamhle je ten bílý komín,
tam, kam já za mou milou chodím.

Chodíval jsem, víc nebudu,
zarostla mě tam cesta trávou.

Cesta trávou, rozmarýnem —
zůstaň tu, milá, s Pánem Bohem!

S Pánem Bohem, už jdu od vás
a už mě víckrát neuhlídáš.

Bránařská

TY DUBŇANSKÝ KOSTELÍČKU

Dolní Dubňany

Ty dub - ňan - ský kos - te - líč - ku,
ty dub-ňan - ský kos- te - líč - ku, sto - jíš na pěk-
-ném ko - peč - ku, sto - jíš na pěk - ném ko - peč - ku!

Ty dubňanský kostelíčku,
stojíš na pěkném kopečku.

Vycházejí panny z tebe
jako andělové s nebe.

První vyšla celá bílá
a to byla moje milá.

Druhá vyšla ještě lepší,
to byla má znejmilejší.

Třetí vyšla jako růže,
ta nepotřebuje muže.

Čtvrtá vyšla jako obraz.
Když mě nechceš, hrom tě rozraz!

Hrom tě rozraz na dvě strany
pro falešné milování.

Ti Dubňanští nakázali,
aby vína nedávali,

že je víno nevykyslé,
jsou tam panny tuze pyšné.

Čepování nevěsty

VINŠUJU VÁM ŠTĚSTÍ

Dukovany

Vin - šu - ju vám štěs - tí a to štěs - tí hez - ky,
a - by se vám dob - ře ved - lo v tom sta - vě manželskym,
a - by se vám dob - ře ved - lo v tom sta - vě manželskym.

Vinšuju vám štěstí
a to štěstí hezky,
aby se vám dobře vedlo
v tom stavě manželským!

Bránařská. Se štěstím.

ZÁHONEČEK

Předín

Záhoneček petržele,
záhoneček mrkve,
nechoď za mnou, můj Jeníčku,
až se trochu smrkne!
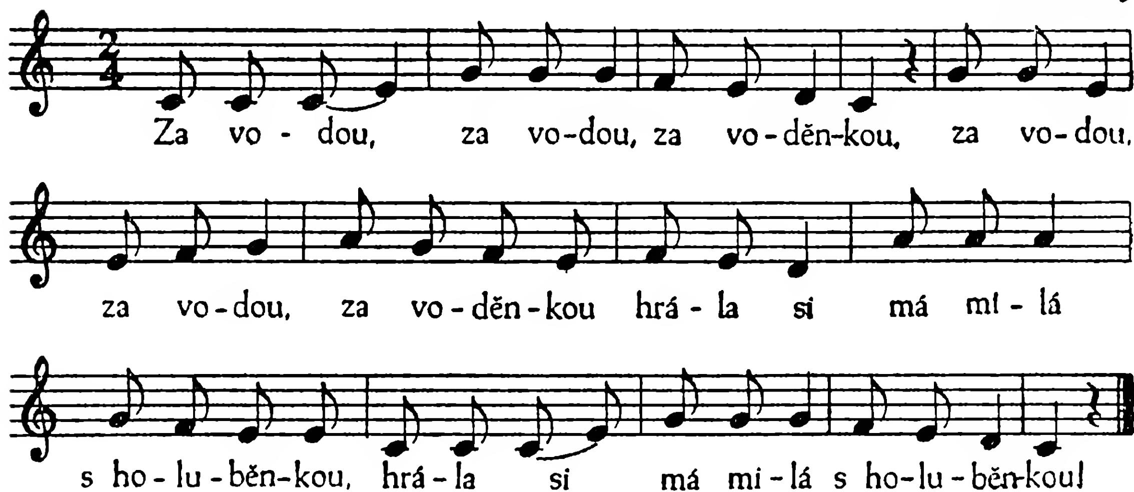
Peřiny jsou nadělany
a cíchy jsou strakaty,
kdo se po nich válet bude
jako Jeník okatý?

Ráda bych se podívala
na ty novomanžele,
jak oni si spolu lehnou
do ty nový postele.

Při zavíjení nevěsty

ZA VODOU, ZA VODOU

Dukovany

1. Za vodou, za vodou, za voděnkou,
hrála si má milá s holuběnkou.

2. Hrála si má mila s černým orlem,
ožeň se, synečku, spánembohem!

3. Však já se ožením ani nezvíš,
ty mně mé prohlášky stavit nesmíš!

4. Proč bych já ti je stavovala,
vždyť jsem já tvá milá nebývala.

5. Když jsem si tě nevzal za ženušku,
tak si tě vyvolím za družičku.

6. Za družku, družičku za nejstarší
proto, žes bývala nejmilejší.

7. To se ti, Jeníčku, nemůže stát,
pro pláč bych nemohla věnečky dát.

8. Pro lítost bych nemohla k oltáři jít,
pro falešnou lásku musím umřít.

Bránařská

ŽÁDNÝ NEVÍ, NEUVĚŘÍ

Dukovany

Žád - ný ne - ví, ne - u - vě - ří, co se mužským va - ří,
tro - chu cveč - ků na ren - dlíč - ku po - pe - lem za - pra - ží,
tro - chu cveč - ků na ren - dlíč - ku po - pe - lem za - pra - ží.

Žádný neví, neuvěří, co se mužským vaří!
Trochu cvečků na rendlíčku popelem zapraží.

Zadělala na necvičky,* nadělala knedlí,
pozvala si muzikanty, aby taky jedli.

Bránařská

NEBYL DOMA HEJBALÍČEK

Nebyl doma Hejbalíček, nebyl doma Hejbal.
Hejbalka mu zatopila, aby doma bejval.
Zatopila Marijánka, zatopila koprem,
bude-li to dítě živo, kdo mu bude kmotrem?

Bránařská

* Necvičky=necičky: malé dlabané necky, na nichž se zadělává těsto.

PÍSNĚ REGRUTSKÉ

Po celý rok není slyšet regrutskou píseň, ale jakmile chasníci dostanou předvolání k odvodu, zastrčí předvolací lístek za sváteční klobouk a tu po večerech začnou se regruti hlásiti regrutskými písněmi. V den odvodu pak je pějí celou vervou.

Zde uvedené regrutské písně jsou některé ještě toho rázu, kdy pobyt na vojně byl pro člověka skutečnou pohromou. Sloužívalotˇ se až čtrnáct, později sedm roků, ale vojna tři a dvouletá zůstává přece jen vojnou. Proto se stále zpívají ony staré písně ať žalostné, ať furiantské nebo bojovné.

K oslavě dostávají regruti od děvčat krásný stromeček, ověšený papírovými pentlemi a růžicemi. Na Moravskokrumlovsku to bývá smrček v národních barvách, na Třebíčsku bříza v bílých pentlích. — Kdysi, už dávno, nosívali regruti přes příklopec na gatích bílý šátek, červeně vyšívaný.
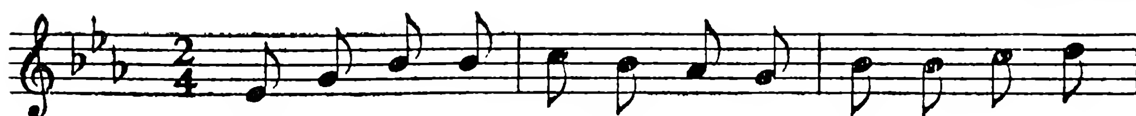
Po návratu od odvodu chodili regruti hlásit do domu odvedených a zpívali píseň „Ach, co je mně přesmutnému". Při vyslovení posvátných jmen se třikrát smekl klobouk. — Maminka plakávala, otec měl radost, že má syna vojákem. Někde za to regruty i hostívali.

ACH, CO JE MNĚ PŘESMUTNÉMU

Přešovice

Ach, co je mně přesmutnému,
že já musím na tu vojnu,
opustit rodiče stary,
co se o mě starávali,
těžce vychovali!

Vy rodiče roztomilí,
těžko jste mě vychovali,
teď nemůžete pracovat,
měl bych vás v něčem zastávat,
na vojnu mě vzali!

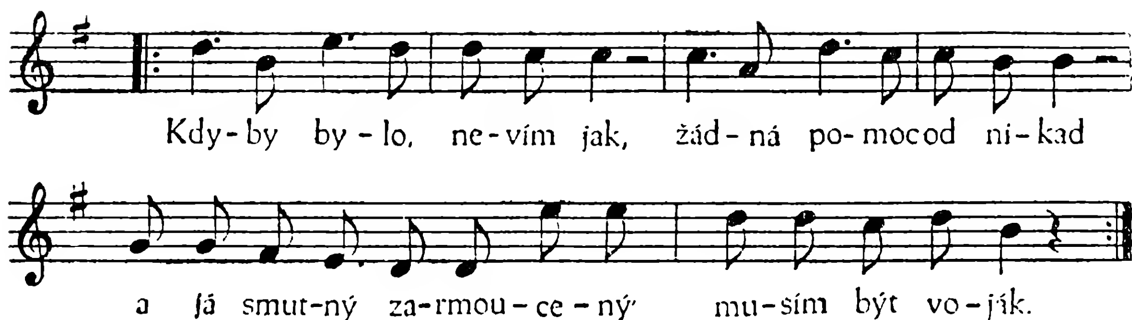
Sám Pánbůh se o vás starej,
s nebe pomoc vám dodávej!
Pro pět ran Krista Ježíše,
poroučím se vám, rodiče,
na vojnu mě vzali!

Muzika hrá na vše strany,
má milá rukama lomí.
Neplač, milá, neplač pro mě,
jsi-li věrná, počkej na mě,
až já přijdu z vojny!

ACH, MÁ STARÁ MATIČKO

Přešovice

Ach, má sta-rá ma-tič-ko, jak vás bo-lí sr-díč-ko,
když vy mě tak mla-douč-ké-ho vo-já-ka má-te!

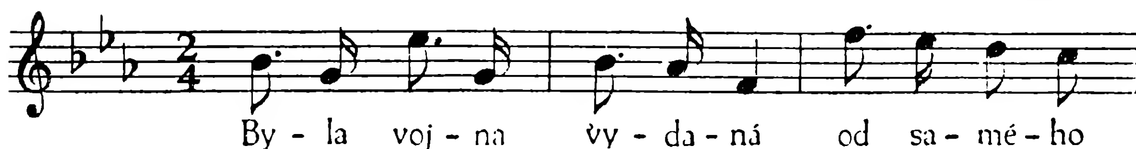
1. Ach, má stará matičko,
jak vás bolí srdíčko,
když vy mě tak mlaďoučkého vojáka máte!
Kdyby bylo, nevím jak,
žádná pomoc odnikad
a já smutný, zarmoucený, musím být voják!
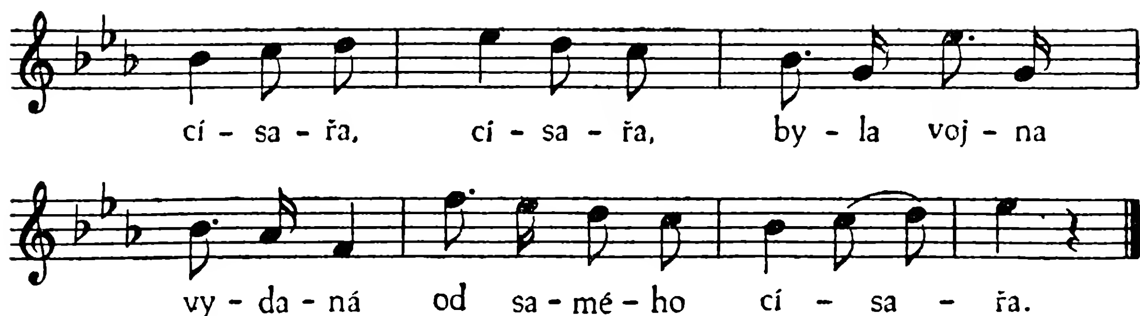
2. Kamaráde můj milej,
nic si z toho nedělej,
vždyť je nás tam na tisíce, jen se podívej!
Muzika před námi jde,
pěkné marše nám hraje
a nás smutné, zarmoucené rozveseluje.

3. Kamaráde, bratře můj,
aspoň ty mě polituj,
jak se pro mě trápit musí matka, otec můj!
Otec musí orati,
já execírovati,
nemohu já otce svého v ničem zastati.

BYLA VOJNA VYDANÁ

Dukovany

1. Byla vojna vydaná
od samého císařa.

2. Kdo ji vydal? Císař pán,
by se každý postaral.

3. Trefilo to sedláka,
že měl dodat vojáka.

4. Sedlák, velká hrdina,
neměl žádného syna.

5. Měl on jenom tři dcery,
ty na vojnu musely.

6. Zavolal tu nejstarší,
kterou on měl k své práci.

7. Pojď, dceruško, pojď domů,
půjdeš za mě na vojnu.

8. Já na vojnu nepůjdu,
já bojovat nebudu.

9. Já jsem srdce měkkého,
nezabiju žádného.

10. Zavolal tu prostřední,
pro kterou měl své jmění.

11. Pojď, dceruško, pojď domů,
půjdeš za mne na vojnu.

12. Já na vojnu nepůjdu,
já bojovat nebudu.

13. Já jsem srdce měkkého,
nezabiju žádného.

14. Zavolal tu nejmladší,
kterou on měl nejradši.

15. Pojď, dceruško, pojď domů,
půjdeš za mne na vojnu!

16. Já na vojnu? Já půjdu,
za vás bojovat budu.

17. Já jsem srdce tvrdého,
já zabiju každého.

18. Když na vojnu přijela,
tři sta Turků zabila.

19. Podivil se císař pán:
Copak je to za husar?

KDYŽ JSEM ŠEL PO RYNKU

Přešovice
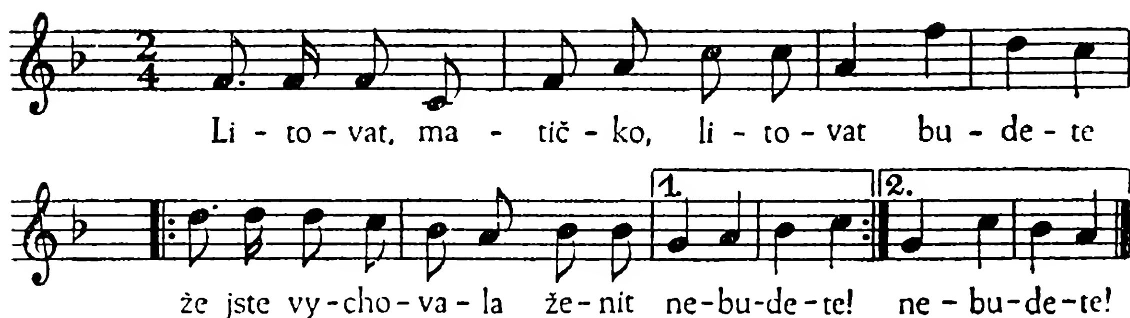
Když jsem šel po ryn-ku, sly - šel jsem no- vin - ku,
že bu- dou dě - vča - ta na voj -nu brát. Jak jsem to u - sly-šel,
hned jsem se po- tě - šál, že bu-du s mou mi - lou ma-ší - ro- vat.

Když jsem šel po rynku,
slyšel jsem novinku,
že budou děvčata na vojnu brát.
Jak jsem to uslyšel,
hned jsem se potěšél,
že budu s mou milou mašírovat.

Vy, pane hejtmane,
jak to uděláme,
aby mě má milá ráda měla?
Běž k vodě, umyj se,
šátečkem utři se,
bude tě milovat hezké děvče!

LITOVAT, MATIČKO, LITOVAT BUDETE

Přešovice

1. Litovat, matičko, litovat budete,
že jste vychovala, ženit nebudete!

2. Vychovala jste mě jako Jezulátko,
bude o mě plakat některé děvčátko,

3. některé děvčátko ručenkama lomit.
Škoda je tě, synku, na té vojně zabít!

4. Ach, škoda — přeškoda, tvé krve červené,
ta má být vylita na louce zelené,

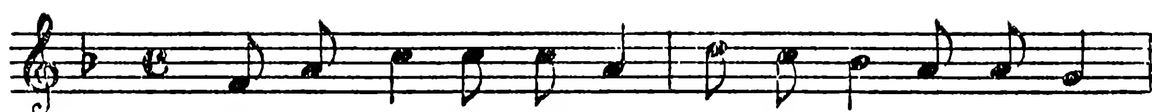
5. na louce zelené v zeleném háječku!
Komus mě zanechal, můj drahý synečku?

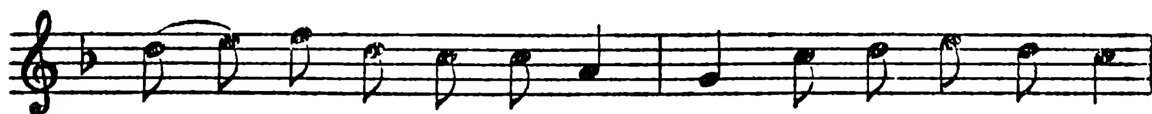
6. Zanechal, zanechal? - Však víš dobře komu!
Co k vám chodívali do vašeho domu!

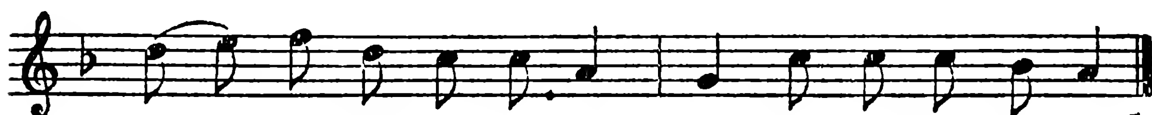
7. Chodili k nám chlapci modroocí, hezcí,
ale již nechodí, již jsou z nich vojáci.

NA TOM NAŠEM POLI

Přešovice

1. Na tom našem poli dvě růže tam stojí.
   Ještě jsem daleko, už mně jedna voní.

2. Růžičko voňavá, růžičko trňavá,
   tys mně nevoněla tři léta bezmála.

3. Tři léta bezmála na vojně každý den.
   Počkej, ty má milá, my k vám zítra přijdem!

4. Přišel k nám Jeníček o jedné hodině,
   počal vypravovat o smutné novině.

5. Smutná to novinka, smutná má hlavinka,
   když nám v tom zbraňuje má stará matinka.

6. Má stará matičko, nezbraňujte toho,
   vždyť je to hezká věc, miluje kdo koho!

7. Hezká věc, hezká věc, panenka, mládenec,
   když si zachovají svůj zelený věnec.

8. Svůj zelený věnec do šátečku svážou,
až před tím oltářem se s ním proukážou.

PŘED NAŠÍM DOMEM

Mohelno

Před na - ším do - mem sto - jí kůň vra - ný,
Před na - ším do - mem sto - jí kůň vra - ný, snad se můj mi - lý
na voj - nu stro - jí, snad se můj mi - lý na voj - nu stro - jí?

1. Před naším domem stojí kůň vraný.
Snad se můj milý na vojnu strojí?

2. Na vojnu strojí a už pojede
a mě přesmutnou sebou neveme?

3. Stávej, má milá, snídaní vařit,
půjdem do háje jeleny honit.

4. Jeleny honit, veverky chytat,
nepůjdem domů, až bude svítat.

7. Já bych vstávala, hlava mně bolí.
Vem bílý šátek a zavaž mně ji!

8. Když jsem ji počal hlavičku vázat,
ona počala v rukou omdlívat.

9. Tys toho, milý, tys toho vinen,
tys mě napájel červeným vínem.

10. Červeným vínem, sladkou kořalkou;
mohla jsem býti podnes panenkou.

11. Podnes panenkou a ty mládencem,
mohli jsme býti oba pod věncem.

12. Oba pod věncem pěkně zeleným,
mohli jsme býti oba svobodní.

13. Ty jsi, má milá, ty jsi vinnější,
tys mě volala do síně vaší.
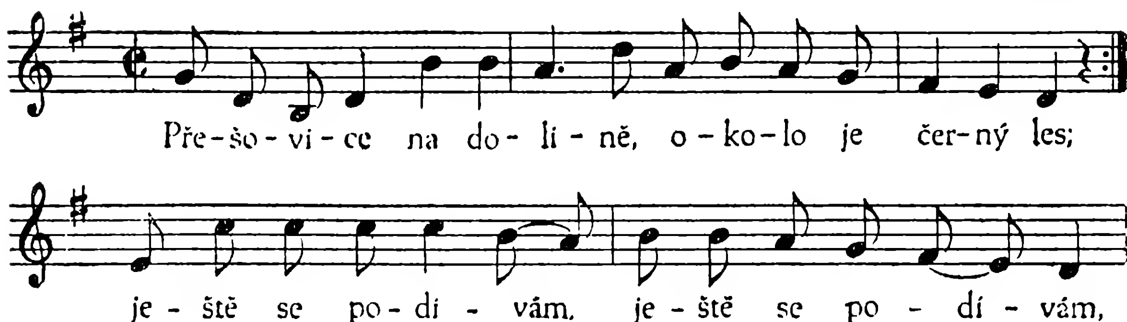
14. Do síně vaší a do světničky,
tams mně dávala sladké hubičky.
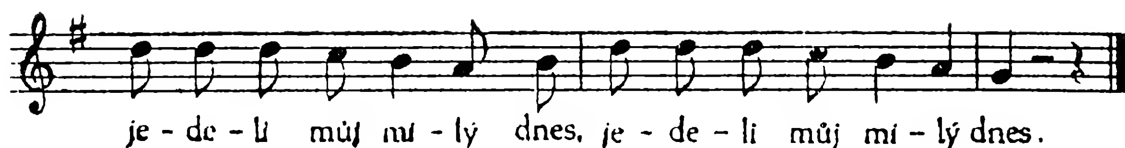
15. Sladké hubičky byly jako med,
škoda tě, děvče, že jsem tě podved!

16. Podved jsem tě však jenom jedenkrát,
škoda tě, děvče, nastotisíckrát!

PŘEŠOVICE NA DOLINĚ

Přešovice

1. Přešovice na dolině, okolo je černý les;
ještě se podívám, jede-li můj milý dnes.

2. Jede, jede, jede, jede on na vraném koníčku,
sobě si připíná na levý bok šavličku.

3. A když sobě šavli připjal, na svůj dům se podíval,
plakal a naříkal, až pod ním kůň zařehtal.

4. Jak to matka uslyšela, na ulici vyběhla:
Vítám tě, můj synu! Kdo tě vzal na vojnu,
kdo je toho příčina?
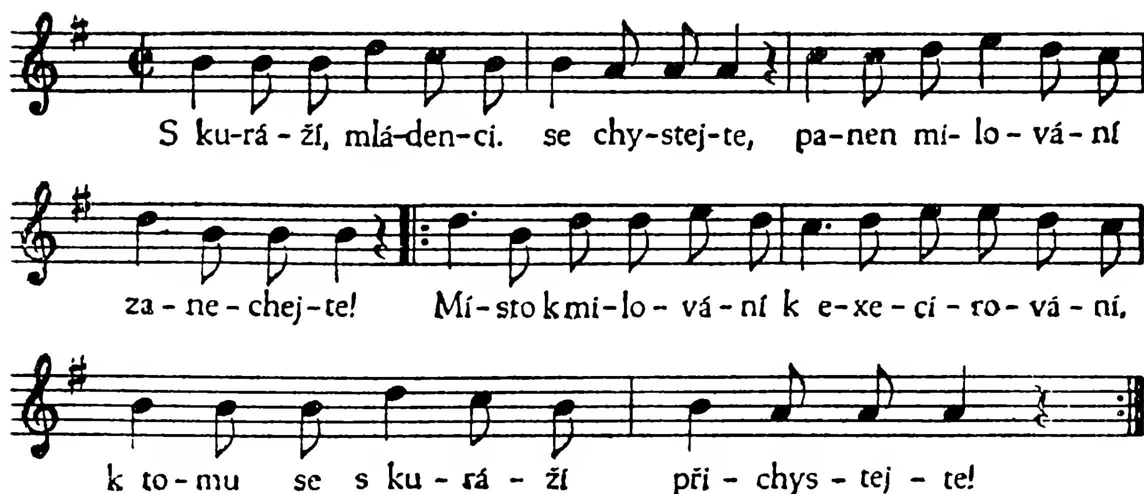
5. Příčina je toho pána, krumlovského hejtmana.
Ruce, nohy svázal, na vůz hodit kázal,
ještě ke mně vartu dal.

6. A ta varta u mě stála od večera do rána
a když Pánbůh den dal, odvezli mě do Brna.

7. Když jsme do Brna přijeli, hned na bránu zatloukli:
Otvírejte vrata, vezem vám regruta,
kterého jsme odvedli!

S KURÁŽÍ, MLÁDENCI

Přešovice

1. S kuráží, mládenci, se chystejte,
panen milování zanechejte!
Místo milování k execírování,
k tomu se s kuráži přichystejte!

2. Vydal nám císař pán ty patenty,
že máme opustit regementy.
To trefí každého, boháče, chudého —
naposled museji židé taky.

3. Když přijde pod míru ten bohatý,
za ním nese matka koš s kuřaty.
Tu se hejtman směje, hned mu chybu najde,
že on se k vojenským nešikuje.

4. Když přijde pod míru ten sirotek,
kterému zemřeli matka, otec,
tu si hejtman vejská, na ramena pleská,
z vás bude na vojně šelma hezká!

Na týž nápěv zpívá se píseň Od slunce východu.

TATÍČEK MÁ DOMA STÁJE

Přešovice

Ta - tí - ček má do - ma stá - je a v nich čty - ři
ko - ně vra - né. Dej - te vy mně, ot - če, je - dno - ho
a já si vy - sko - čím na ně - ho, dej - te! vy mně,
ot - če, je - dno - ho a já si vy - sko - čím na ně - ho!

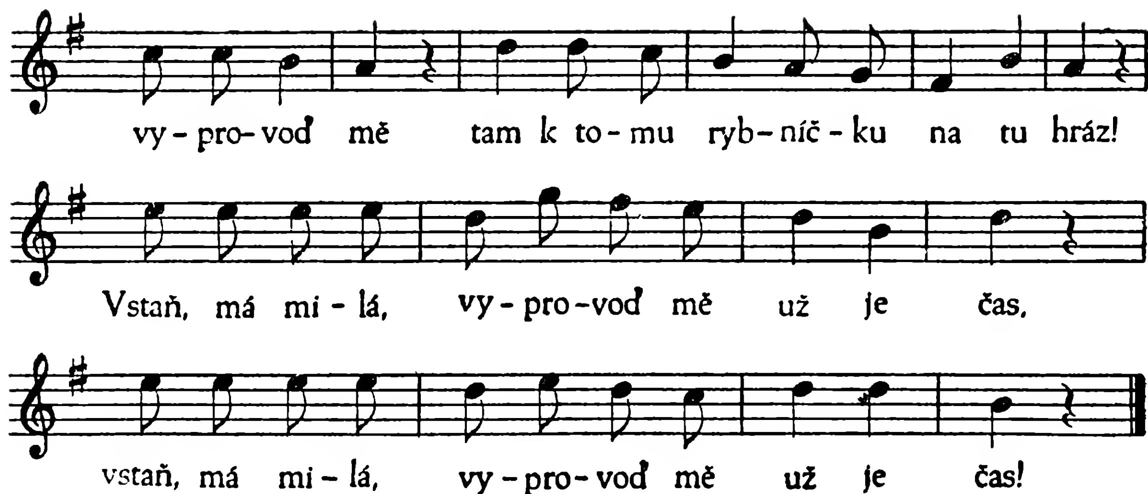
Tatíček má doma stáje
a v nich čtyři koně vrané.
Dejte vy mně, otče, jednoho
a já si vyskočím na něho!

Vstaň, kováři, koně kovat,
já již musím narukovat!
Okovej ho hezky z ocele
a já si vyskočím vesele!

UŽ JE MALÁ CHVILKA DO DNE

Přešovice

Už je ma - lá chvilka do dne, vstaň, má mi - lá,

1. Už je malá chvilka do dne,
vstaň, má milá, vyprovoď mě
tam k tomu rybníčku na tu hráz!
Vstaň, má milá, vyprovoď mě, už je čas!

2. Já bych tě ze srdce ráda,
kdyby moje panímáma!
Co moje srdečko miluje,
v tom mně moje panímáma zbraňuje.
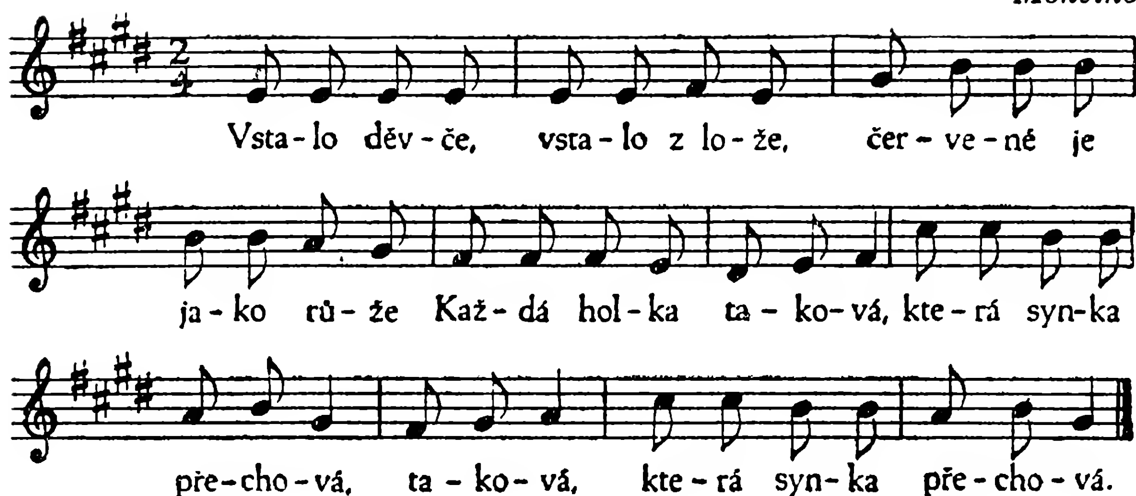
3. Panímámo a pantáto,
já vás prosím pěkně o to:
Dejte mně tu vaši dcerušku,
kterou nosím ve dne, v noci v srdéčku!

4. Jest-li vy mně ji nedáte,
tak se na mě podíváte!
Půjdu a dám sě na vojnu,
tam červené vyložení dostanu.

5. To červené vyložení
to je moje potěšení.
Po straně šabličku, v ruce kver,
teď jsem dostal, panímámo, co jsem chtěl!

VSTALO DĚVČE

Mohelno

1. Vstalo děvče, vstalo z lože,
červené je jako růže.
Každá holka taková,
která synka přechová.

2. Přechová ho až do rána,
přišla pro něj panímáma:
Pojď, synečku, pojď domů,
ty musíš jít na vojnu!

3. Běžte máti, běžte domů,
chystejte mně koně mého
pěkného, vraného,
já si sednu na něho.

4. Když jsem na koníčka sedal,
tatíček mně vína podal:
Pi, synečku, pi hodně,
však musíš být na vojně!

5. Když jsem na koníčka sedal,
tatíček mně ruku podal:

S Pánem Bohem, synu můj,
spánembohem mašíruj!

6. Až pojedu po císařsky,
poveze mě kůň vojenský.
Ponese mě vraný kůň,
bude plakat otec můj.

7. Až pojedu po císařsky,
poveze mě kůň vojenský.
Poveze mě klisnička,
bude plakat matička.

8. Až pojedu přes ty hory,
nebudu mít žádné vody.
Musí mně jí sedlák dát,
kdyby ji měl kupovat.

9. Až pojedu přes to město,
s Pánem Bohem má nevěsto!
S Pánem Bohem ti dávám,
již se s tebou neshledám!

10. Již mám mundur připravený
a patron mně připínají.
Uhni, milá, na stranu,
urazijou mně hlavu!

11. Když mně hlavu urazili,
do šátečka zavázali.
Tu máš, milá, recepis,
již mě neuhlídáš víc.

VSTÁVEJTE, REGRUTI

Přešovice

Vstá - vej - te re - gru - ti však už je už,
už na vás chy - sta - jí bar - ve - ný vůz! Bar - ve - ný vůz,
ko - ně vra - ny to je pro re - gru - ty pří - chys - ta - ny.

1. Vstávejte, regruti, však už je už,
už na vás chystají barvený vůz;
barvený vůz, koně vraný
to je pro regruty přichystany.

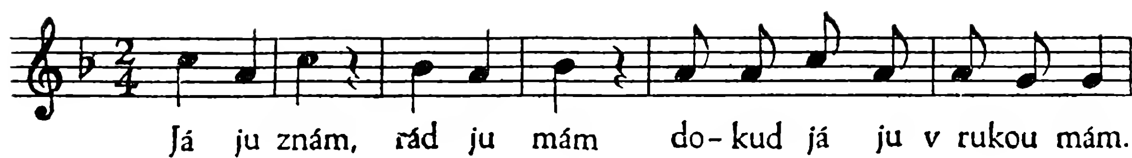
2. Když nás na ty vozy nakládali,
přešovsky děvčata zaplakaly.
Proč, děvčata, proč pláčete,
vždyť vy na tu vojnu nepůjdete!
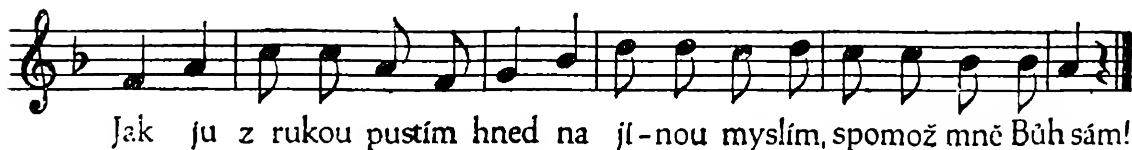
3. Ještě jsem neusnul, vstávat musím,
tambora na buben tlouci slyším.
Tambor bije na dvě strany,
strojte se, mé děti, k bojování!

V TOM HÓJEZCKYM ZÁMKU

Újezd u Běhařovic

V tom hó - jezckym zámku mám já Ma - ri - ján - ku, tu já dobře znám.

Předzpěv:

V tom hójezckym zámku
mám já Marijánku,
tu já dobře znám.

Vlastní píseň:

Já ju znám,
rád ju mám,
dokud já ju v rukou mám.
Jak ju z rukou pustím,
hned na jinou myslím,
spomož mně Bůh sám!

Spomož mně,
můj Bože,
že já musím od tebe!
Časně zrána vstávat,
šavlenku pucovat,
táhnout do boje.

Do pole širého
to na Turka silného.
Tam budu bojovat
a krev svou prolévat
za krále svého.

VŽDYCKY JSEM SI MYSLEL

Přešovicc

Vždycky jsem si myslel, že ze mě ne - bu - de vo-
-ják. Jin - ší chlapci do - ma jsou, hez - ké hol - ky
mi - lu - jou a já mu - sím na - ru - ko - vat.

1. Vždycky jsem si myslel, že ze mě nebude voják.
Jinší chlapci doma jsou,
hezké holky milujou,
a já musím narukovat.

2. A kdo je tím vinen? Jen ta moje znejmilejší!
Ona o tom věděla,
ale nepověděla,
že vojáci pro mě přišli.

3. Vojáci s heverem přišli pro mě o půlnoci.
Já jsem nebyl vyspalý,
šavlenku mně připjali
a vedli mě k Olomouci.

4. Olomouc, Olomouc, stojíš na pěkné rovině!
A když já si vzpomenu
na tu naši hospodu,
hrom ať do ní bije!

OSTATKY, HODY A TANCE

Je to hezká řádka písní, které se proberou o ostatcích a o hodech při zavádění. Tehdy předstupují před muzikanty stárci, řadní chlapci či zaváděči se svými stárkovými a řadnými děvčaty a poručí jim zahrát píseň na počest. Mladí si přejí obyčejně písně více valčíkové nebo polky, většinou zamilované, když se však třetího dne zavádí „strécům", vyrukují staré písně domácí, písničky starodávné a nechybí ani vojenské hrdinné písně.*

Jsou však také písně, které se staly jakýmsi slyšitelným znamením. — V Senoradech je takovou ostatkovou písní „A já přenešťastná" a na Krumlovsku „Čím dál". Touto písní zahajovali muzikanti v neděli odpoledne ostatky. Zpívali ji chasníci, seskupeni před muzikanty, a děvčata si pro ně chodila na tanec. Měla své právo.

V Hlub. Mašůvkách na Znojemsku chodí stárek s chasou zvát na posvícení písní „Přes Moravu letí malý ptáček". — Píseň „Stárci, stárci, jaká je to radost" zpívá se sborem, když stárci s chasou přišli o hodech do domu první stárkové a když děvčata připínala chlapcům hodový napentlený rozmarýn.

Hru „Šátečková" s třemi písněmi tančívala chasa u muziky mezi jednotlivými tanečními kousky.

Husara! — Je to zvláštní melodický úryvek, který zahrají muzikanti, když o hodech nebo o pouti přijdou stárci do domu zvát a provolají přípitek: „Páni muzikanti, račte na mě dobrý pozor dáti, až já budu panu N. na zdraví připíjeti! Husara!" — Provolává se však také: „Vivat!" (Bivat!, Pivat!). Na to se hrají fanfáry rozmanitě komponované. — Husar býval asi tanec, ale dnes jej již nikdo neumí zatančit.

* Řadní chlapci, řadná děvčata, t. zn. stojí v řadě dle stáří.

A JÁ PŘENEŠŤASTNÁ

Senorady

A já pře-nešťastná, če-ho jsem dočka-la? Na-sta-ly smutné ča-
Rok za rokem plyne, já se vdát ne-mo-hu, to nejsou žádné špá-

-sy Rok za rokem ply-ne pryč, mně se ne-ši-ku-je nic
-sy Jest-li se le-tos nevdám, ko-nec všemu u-dě-lám.

a já dnem i no-cí trápím se na srdci, že se já už nevdám víc.
Všechny staré vě-ci po matce a ot-ci zli-ci-tý-ro-va-ti dám

1. A já přenešťastná, čeho jsem se dočkala?
Nastaly smutné časy:
Rok za rokem plyne, já se vdát nemohu,
to nejsou žádné špásy.
Rok za rokem plyne pryč,
mně se nešikuje nic
a já dnem i nocí trápím se na srdci,
že se já už nevdám víc. —
Jestli se letos nevdám,
konec všemu udělám;
všechny staré věci po matce a otci
zlicitýrovati dám.

2. Když přišly ostatky, dala jsem voračky
Vaškovi Mátlovému;
dva mastné rohlíky, půlpáta grejcaru
a jeden koblih k tomu.
Nic jsem nelitovala,
však jsem za to užila:
Přes celé ostatky v hospodě „U lavky“
v koutku jsem přeseděla.

Chlapci mě rádi měli,
pivo pořád nosili, sklenku za sklenicí,
okolo mé huby;
div mně zavdat nedali!
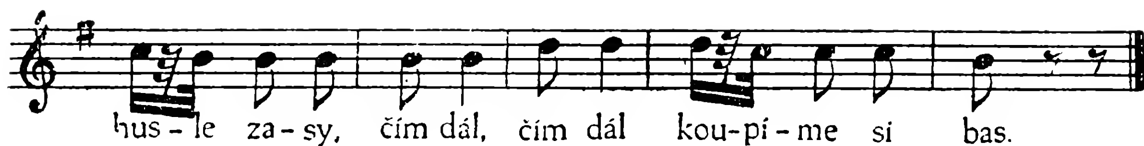
3. Třeba jsem dceruška z vznešeného rodu,
můj otec výběrčím byl.
Za plotem sedával, z límce vybírával
a na kameni je bil.
Matka kupcova byla,
krajíčky kupovala.
Z ničeho by pro mne
takového věna byla nezachovala.
Jestli se letos nevdám atd.

4. Po paní matince zůstaly střevíce,
ty roztrhané byly.
A po panu otci zůstaly kalhoty,
ty nohavic neměly.
Kabát neměl rukávy,
kloubouk byl samé díry;
fajfka bez příklopku
a pár starých botků, ty kranfleky neměly.
Jestli se letos nevdám atd.

ČÍM DÁL, ČÍM DÁL

Dolní Dubňany
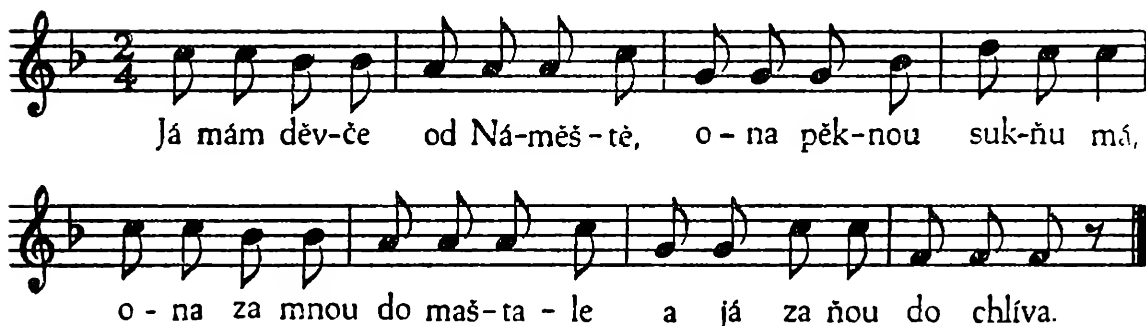
Čím dál, čím dál kou- pí-me si cimbál, čím dál, čím dál
kou-pí-me si bas. Na-sta-nou-li lep-ší ča-sy, kou-pí-me si

Čím dál, čím dál
koupíme si cimbál,
čím dál, čím dál
koupíme si bas.
Nastanou-li lepší časy,
koupíme si husle zasy.
Čím dál, čím dál
koupíme si bas!

JÁ MÁM DĚVČE

Rouchovany

Já mám děvče od Náměště,
ona pěknou sukňu má,
ona za mnou do maštale
a já za ňou do chlíva.

Jak se jí ta sukňa házi,
když ju Janek doprovází
a jak se to rymuje,
když ju Janek miluje.

PŘES MORAVU LETÍ

Hluboké Mašůvky

Přes Mo-ra-vu le-tí ma-lý ptáček, jmé-no je-ho je ma-
-lý sla-ví-ček. On ne-se psa-ní, v něm po-zdra-ve-ní,
kla-de je mé mi-lé na sto-lej-ček, kde o-na sklá-da-la svůj věneček.

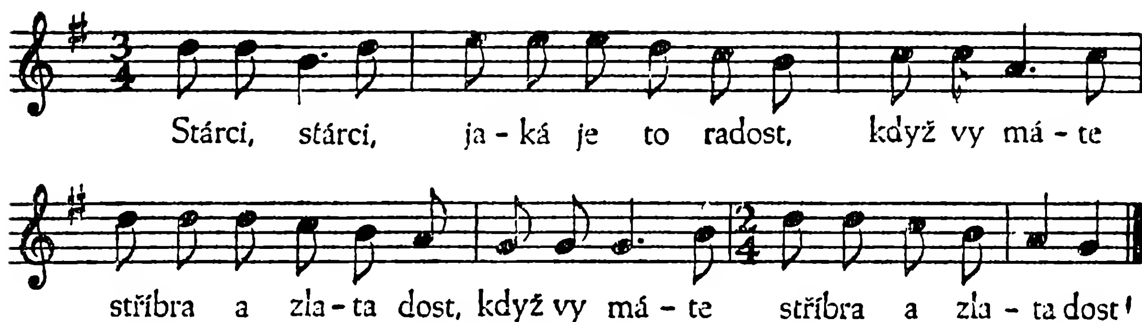
Přes Moravu letí malý ptáček,
jméno jeho je malý slavíček.
On nese psaní,
v něm pozdravení,
klade je mé milé na stolejček,
kde ona skládala svůj věneček.

Milá se z myšlení probudila,
do levé ruky to psaní vzala.
Čte je a vzdychá,
hořce naříká:
Nyní jsem zbavená potěšení,
skrz lidské řeči jsme rozvedeni.

STÁRCI, STÁRCI

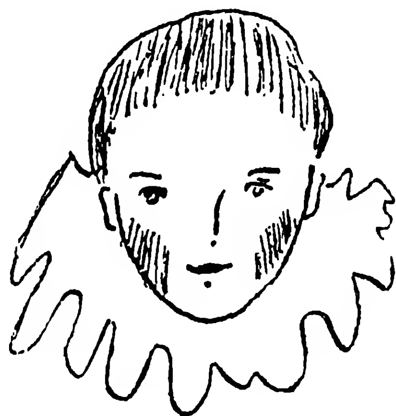
Věmyslice

Stárci, stárci, ja-ká je to radost!

Stárci, stárci — jaká je to radost!
Stárci, stárci, jaká je to radost,
když vy máte stříbra a zlata dost!
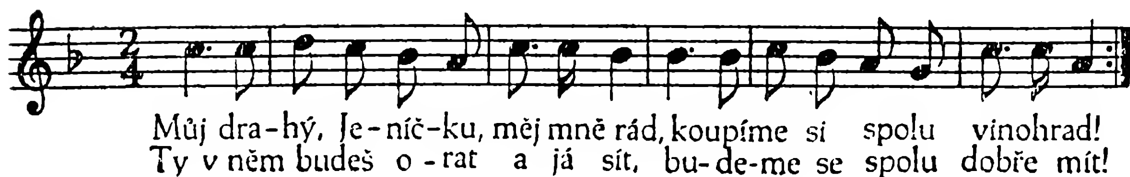
Stříbro, zlato, stříbrné kamení!
Stříbro, zlato, stříbrné kamení,
to je pro vás, stárci, uchystaný!

ŠÁTEČKOVÁ — tanec

Okolí Mor. Krumlova
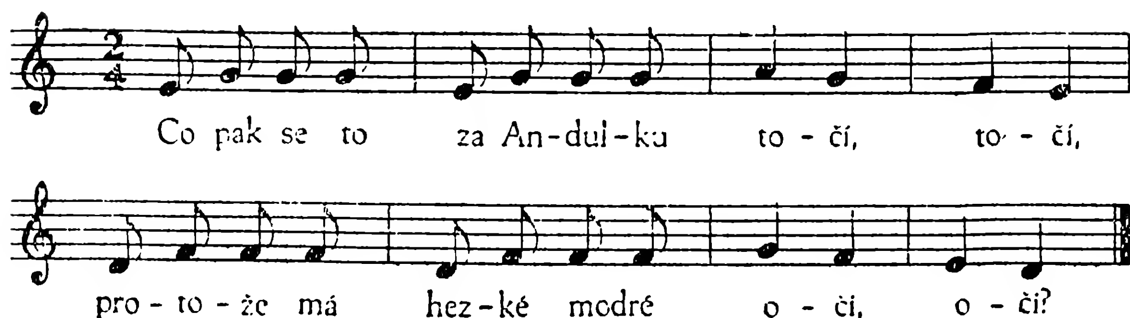
1. MŮJ DRAHÝ JENÍČKU

Můj drahý Jeníčku, měj mě rád,
koupíme si spolu vinohrad.

Ty v něm budeš orat a já sít,
budeme se spolu dobře mít.
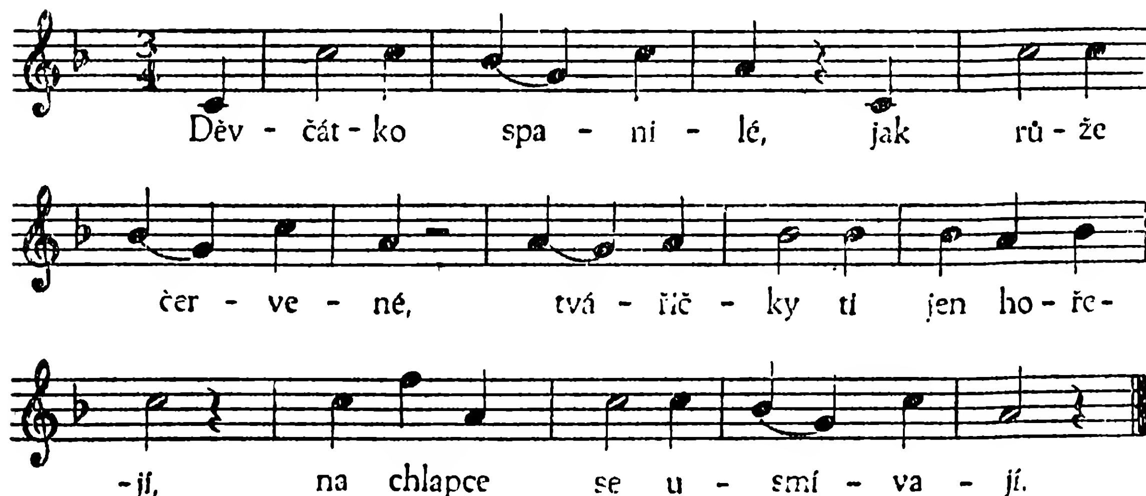
2. COPAK SE TO ZA ANDULKU TOČÍ

Copak se to za Andulku točí, točí,
protože má hezké modré oči, oči?

Copak jsem to za Andulku dostal, dostal?
Jako by ju vymaloval, vypsal, vypsal.

3. DĚVČÁTKO SPANILÉ

Děvčátko spanilé, jak růže červené,
tvářičky ti jen hořejí, na chlapce se usmívají!

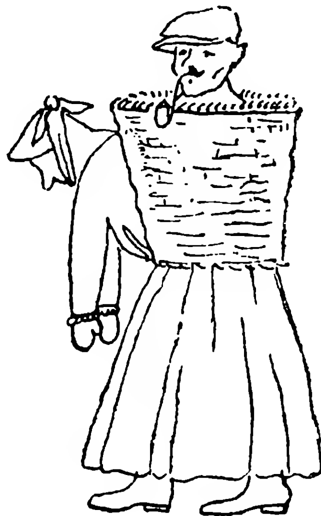
Vyber si z těch pěti, která se ti líbí!
A já jsem si už vybrala tu, která se mně líbila.

Klekni na stuličku a dej mně hubičku!
Cukruje naše hrdlička, červená, bílá růžička.

Š K Á D L I V K Y

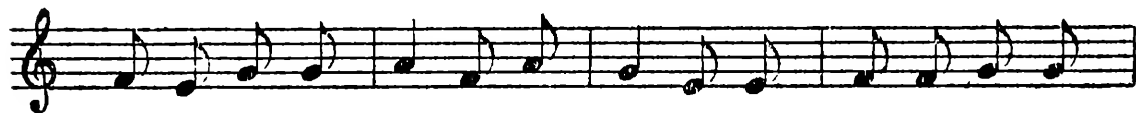
O těchto písničkách říkávala tetička Dvořáková z Dukovan, že jsou někdy jen pro zlost. — Lehce se zpívají, ale hůře je snášejí ti, na něž padají a nerozumějí žertu.

KDYŽ JSEM JÁ ŠEL V BRNĚ PO ULICI

Mohelno

1. Když jsem já šel v Brně po ulici,
potkal jsem tam zámečnici.
Počal jsem se jí ptát,
kade cesta na forštát.

2. A ona mně tu povídá
a ručičku pevně stiská:
Jen se ptej, pozor dej
na pěknej dům zelenej!

3. Když jsem přišel do hospody,
šenkyřka nalila vody,
hezkou dceru měla,
ta mně vína nalila.

4. Podle mě se posadila,
upřímně ke mně mluvila,
co dělám, jak se mám,
zdaliž jakou holku mám.

5. A já jsem jí odpověděl,
kdybych o nějaké věděl,
šel bych já tam za ní
přes hory a doliny.

6. Má matička pořád repce,
že mě žádný chasník nechce.
Já nechci sedláka,
já mám raděj vojáka.

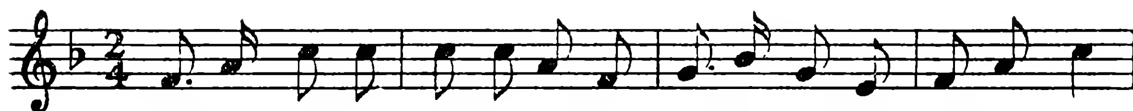
7. Vojáci jsou hezcí chlapci,
ti muzice rádi platí.
Ten sedlák ubožák
nemá groše na tabák.

8. Voják když přijde k muzice,
postaví se jako svíce.
Ten sedlák, ubožák,
stojí v koutku jak žebrák.

9. Kalhoty má plátenice
a boty má vepřovice,
na hlavě má hmoždíř,
vyhlíží v tom jak raubíř.

KDYŽ SE PRVNÍ ŠVEC NARODIL

Předín

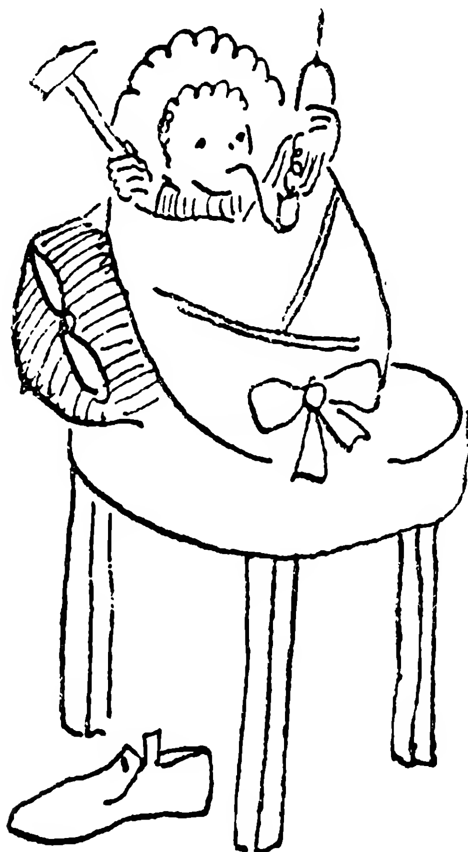

Když se první švec na-ro-dil, vídr rum sum hop-sa - sa,

tu se ce - lý svět po-di - vil, vídr rum sum hop-sa - sa.

Když se první švec narodil — vídr-rum-sum-hopsasa,
tu se celý svět podivil, vídr-rum-sum-hopsasa!

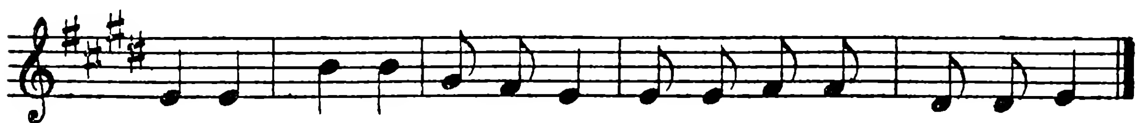

MÁM JÁ ŽENU ŠMAJCHLOVNOU

Mohelno

1. Mám já ženu šmajchlovnou,
ke všem věcem šikovnou.
Nevěděla, co jsou krávy,
dala prasatům votavy.
A já člověk ubohý,
pomoh jsem si na nohy!

2. Když kafé uvařila,
octem je osladila.
Ještě tomu ráda byla,
že to kafé uvařila.
A já člověk atd.

3. Když omáčku vařila,
tři vařéčky zlomila.
Ještě tomu ráda byla,
že ji řídkou uvařila.
A já člověk atd.
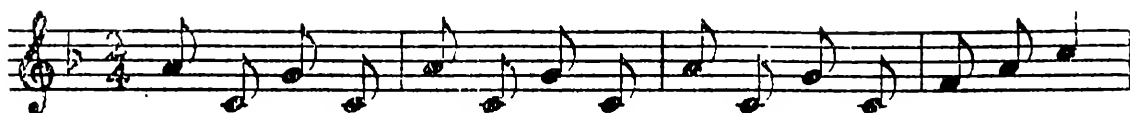
4. Když košile vyprala,
v louži je vymáchala,

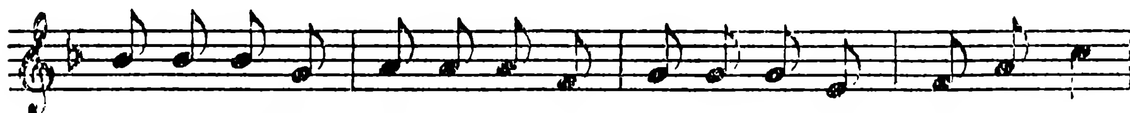
ještě tomu ráda byla,
že to čistě vymáchala.
A já člověk atd.

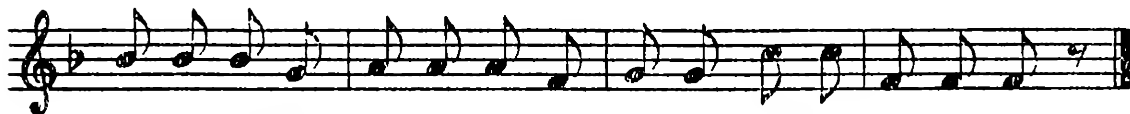
5. Když husy oškubala,
peří do hnoje dala.
Ještě tomu ráda byla,
že to dobře uschovala.
A já člověk atd.

NA MOU DUŠI

Dukovany
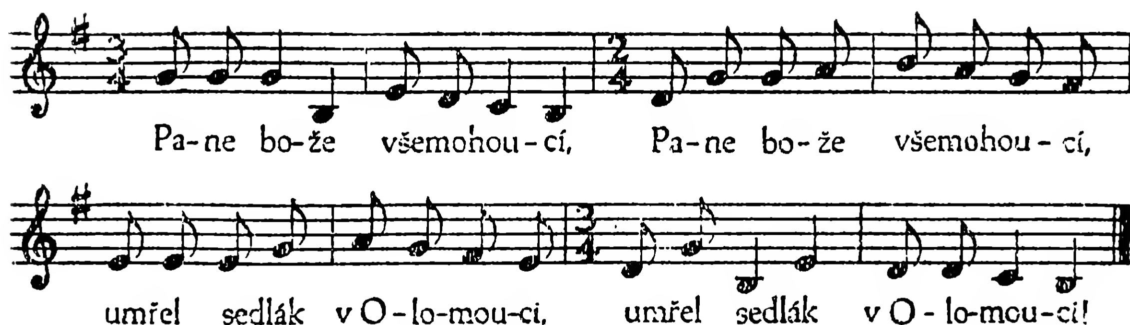

Na mou duši, kovář buší,
kovářka mu pomáhá,
on se svlíkl do košile
a kovářka do naha.

PANEBOŽE VŠEMOHOUCÍ

Mohelno

1. Panebože všemohoucí,
umřel sedlák v Olomouci.

2. V Jihlavě mu odzvonili,
v Krumlově ho pak pohřbili.

3. Kněze měli od Haliče,
milistranty od Třebíče.

4. Kostelník byl z Mikulova
a hrobaři z Ořechova.

5. Máry měli z Budišova
a nesli ho do Křtinova.

6. A ti čtyři, co ho nesli,
byli rádi, že se sešli.

7. Stříleli až od Krakova,
čtvrtý ponocný z Pacova.

UDĚLALI BAČALÁCI KORYTO

Dukovany

U-dě-la-li ba-ča-lá-ci ko-ry-to, sta-ré ba-by

z 2. sloky

ne-vě-dě-ly nač je to. že je to ko-ry-to na-prodej.

1. Udělali Bačaláci koryto,
   staré baby nevěděly, nač je to.

2. Až jim jeden Bačaláček pověděl,
   že je to koryto na prodej.

3. Tu se tomu Bačaláci divili,
   proč těm starým babám zuby padají.

4. Jedna stará baba psala pemzlíkem,
   že ony moc melávají jazykem.

ZAMETALA PO SEKNICI

Lhánice

Za-me-ta-la po sek-ni-ci, na-šla knoflík pod la-vi-cí,

za-me-ta-la síň, chlu-bi-la se s ním!

1. Zametala po seknici,
našla knoflík pod lavicí,
zametala síň,
chlubila se s ním.

2. Selka jak to uviděla,
hned na ní ten knoflík chtěla:
Ten knoflík mně dej
a mě nehněvej!

3. To je knoflík mého muže,
však on si jej dopomůže,
to je knoflík náš
a ty nám jej dáš.

ZA MOHELNOU NA KOPEČKU

Mohelno

Za Mo-hel-nou na ko-peč-ku je tam mnoho viš - ní,
je tam dvanáct mlá-de-neč - ků ti jsou tu- ze pyš - ní,
je tam dvanáct mlá-de-neč-ků, ti jsou tu-ze pyš - - ní.

1. Za Mohelnou na kopečku
je tam mnoho višní,
je tam dvanáct mládenečků,
ti jsou tuze pyšní.

2. Je tam jeden zakrslíček
na krátkých nožičkách
a on tam sobě vybírá
v mohelských holčičkách.

3. A já jsem mu vzkázala,
že bych ho nechtěla,
abych já si zakrslíčka
za mužíčka brala.

5. Boty mají vyšmatlany,
nohy jako sochor,
rač nás pámbu opatrovat
od takových potvor!

REJSTŘÍK OBCÍ, ZPĚVÁKŮ A PÍSNÍ

DUBŇANY DOLNÍ

Kavková Marie, roz. Boršová v D. Dubňanech 1852. Výborná vyprávěčka. Znala velmi dobře všechny způsoby starého horáckého kroje, uměla kreslit a vyšívat vzory, dovedla slavnostně vlasy zaplétat. Strážce starých obyčejů.

Písně: Stojí hruška v širém poli
Ty dubňanský kostelíčku
Čím dál, čím dál

DUKOVANY

Boršová Marie, roz. Mášová v Dukovanech 1857. Jedna ze skupiny nejstarších bránařek. — Baračnice.

Píseň: Ó, ty červená růžičko

Boršová Marie, roz. Moučková v Dukovanech 1886. Baračnice.

Píseň: Na mši svatou zvonijou

Dvořáková Terezie, roz. Kábelová v Dukovanech 1875. Baračnice. Výborná zpěvačka, slavná bránařka. Zpěv jí byl životní potřebou. Povaha veselá, vtipná, lidově řečeno „ženská nabíjaná". Do zápisu zpívala písně s nesmírnou ochotou a přirozenou inteligencí rozlišovala písně lidové, kramářské, umělé a nové. O držení brány říká: „Spiš držele bráno samy sedlke. Bévalo nás přes dvacet. Zustalo nás šest. Néspiš zazpiváme vinš a potum co slna na jazek donese." A přece vždy uhodly tu pravou a zpívaly ty písně, které se na ženicha a nevěstu nejlépe hodily.

Písně: Ach, můj zlatý Jeníčku
A když jsme šli přes háječky
Až půjdu z hospody
Byla vojna vydaná

HEŘMANICE

Chaloupková Marie, roz. Kopečková v Hrotovicích 1858. Veselá bránařka, za mlada družička, kterou družičky najímaly, aby o svatbách místo nich na stole „šlapala klobouk". — Baračnice.

Písně: Pomužte mně na vovčirno
Stojí hruška v širém poli pěkně zelená

KRUMLOV MORAVSKÝ

Tanec: Šátečková s písněmi:
Můj drahý Jeníčku
Co pak se to za Andulku točí
Děvčátko spanilé

LHÁNICE

Macek František, nar. ve Lhánicích 1889, rolník.

Písně: Již je polámaný mostek ten
Zametala po seknici

MAŠŮVKY HLUBOKÉ

Hruška Jan, nar. v Hl. Mašůvkách 1892, obuvník.

Píseň: Přes Moravu letí malý ptáček

MOHELNO

Bláha Josef, nar. v Pavlově u Havl. Brodu 1856, dělník.

Písně: Haj, haj, haj husičky
Když jsem já šel v Brně po ulici

Drápelová Anna, roz. Trávníčková v Mohelně r. 1873, selka. — Velmi dobrá zpěvačka, veselá a humorná.

Písně: A na ty louce zeleny
Mám já ženu šmajchlovnou
Nebe se směje
Pane bože všemohcucí

Před naším domem
Vstalo děvče, vstalo z lože
Za Mohelnou na kopečku

Věžníková Kateřina, roz. Káfuňková 1864, nádenice, domkářka.

Píseň: Cestičko blódivá

PŘEDÍN

Krutišová Hedvika, roz. Malá v Předíně 1892, žena bednáře.

Písně: Hej, hej, hej, máme na prodej
Záhoneček petržele

PŘEŠOVICE

Polický Josef, nar. 1902 v Přešovicích, rolník a varhaník.

Písně: Ach, co je mně přesmutnému
Ach, má stará matičko
Když jsem šel po rynku
Litovat, matičko, litovat budete
Na tom našem poli
Přešovice na dolině
S kuráží, mládenci
Tatíček má doma stáje
Už je malá chvilka do dne
Vstávejte, regruti
Vždycky jsem si myslel

ROUCHOVANY

Bělík Vratislav, nar. 1900 v Rouchovanech, učitel.

Písně: Husara!
Já mám děvče
Pod doubravou
Rouchovské hodiny
Stojí borověnka

SENORADY

S o u k u p J a r o s l a v, nar. 1905 v Senoradech, tesař.

Písně: Měl jsem holku
Pod marjánskou věží
Sviť, měsíčku, sviť

D r á p a l I n o c e n c, nar. v Senoradech, šofér.

Píseň: A já přenešťastná

K s e l í k o v á J u l i e, roz. Švarcová v Kuroslepech r. 1883.

Píseň: Dé + dé + dé

ÚJEZD U BĚHAŘOVIC

S e d l á k o v á H e d v i k a, nar. 1900 v Újezdě, učitelka.

Píseň: V tom hójezckym zámku

VĚMYSLICE

Píseň: Stárci, stárci

ABECEDNÍ SEZNAM PÍSNÍ

VRATISLAV BĚLÍK

HORÁCKÝ ZPĚVNÍK

Obrázky Vlasty Rychlovské

Redaktor nakladatelství Josef Čábela

Redaktor publikace Josef Karlík

Noty nakreslil a obálku navrhl

technický redaktor František Mašek

Korektor Jaroslav Med

---

301 10 10 - 17144/7/53 - 8%

Sazba 16. I. 1954 - Tisk 30. VII. 1954

Povoleno k tisku 30. VII. 1954 - P 00814

I. vydání - Náklad 2.200 výtisků

PA 3,298, AA 3,80, VA 5,60

Papír 86/112, 222-20, 80 g

a 70/100, 403-28, 120 g křída

Vytiskly Jihlavské tiskárny, národní podnik,

provozovna Havlíčkův Brod

Vydalo Krajské nakladatelství

v Havlíčkově Brodě

v roce 1954

Brož. 15 Kčs vaz 21 Kčs (1. 10. 1953)